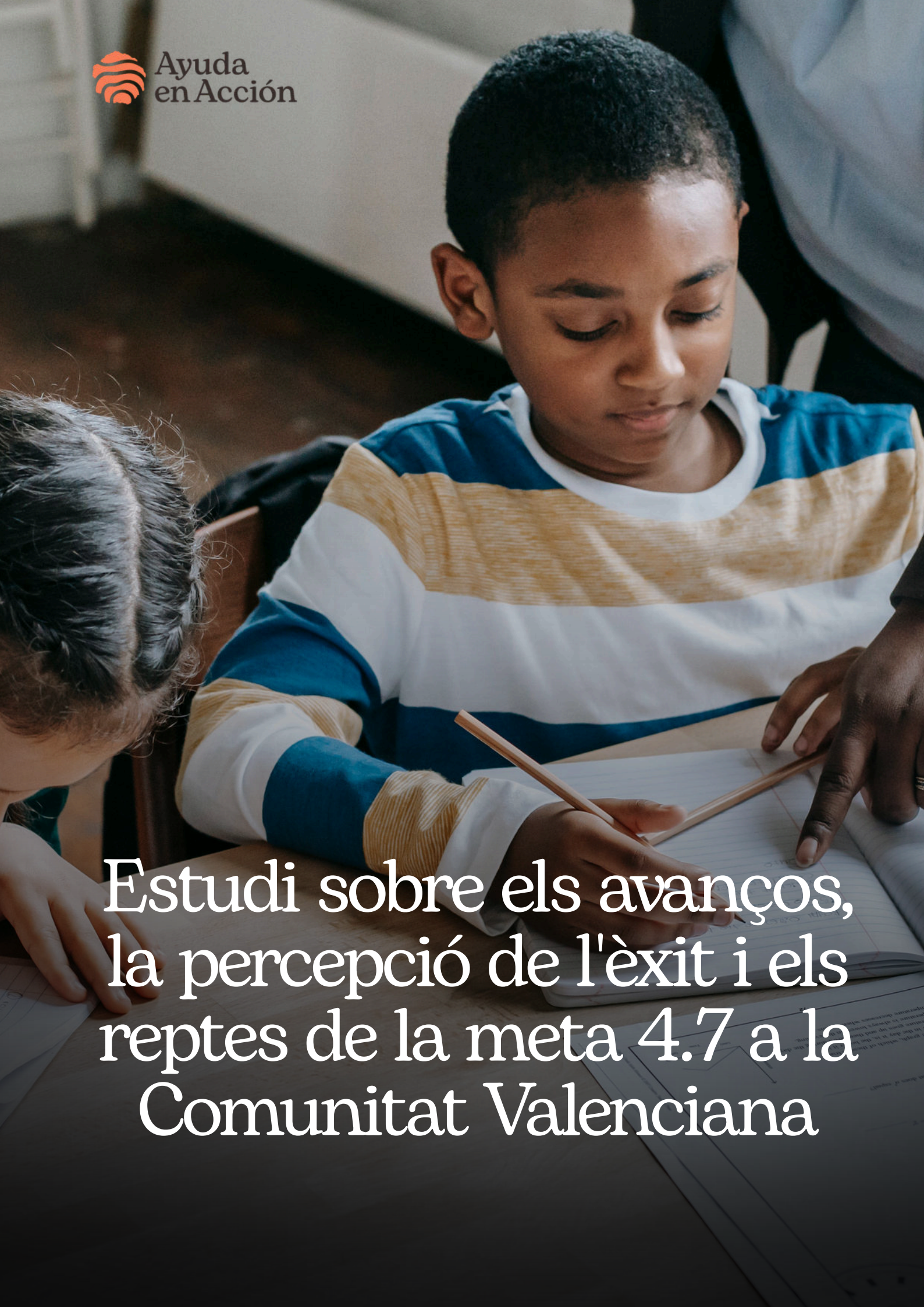

Ayuda en Acción

Estudi sobre els avanços, la percepció de l'èxit i els reptes de la meta 4.7 a la Comunitat Valenciana

Estudi sobre els avanços, la percepció de l'èxit i els reptes de la meta 4.7 a la Comunitat Valenciana.

Coordinació científica:

Ana Ancheta Arrabal

Autoria:

Ana Ancheta Arrabal

Beatriz Cercos Chamorro

Mónica Villar

investigadores del grup GRÈCIA de la Universitat de València.

Coordinació Fundació Ayuda en Acción:

Elena Rúa Arruñada

Hilda V. Pérez Rodríguez

Gabriella Bita Rankovic

Maquetació:

Fractals Educació Artística

Fotografies

Caterina Holmes - Pexels Aflo

ISBN
978-84-09-92154-6

Setembre 2026

Com citar:
Estudi sobre els avanços, la percepció de l'èxit i els reptes de la meta 4.7 a la Comunitat Valenciana. (2026). A Ayuda en Acción, Ana Ancheta Arrabal, & Beatriz Cercos Chamorro, https://ayudaenaccion.org/publicaciones/

Aquesta obra està sota una llicència Creative Commons Atribució/Reconeixement-NoComercial-SinDerivats 4.0 Internacional

«Aquesta publicació ha estat realitzada amb el suport financer de la Conselleria de Serveis Socials Família i Infància. El contingut de la publicació esmentada és responsabilitat exclusiva de Ayuda en Acción i no reflecteix necessàriament l'opinió de la Generalitat Valenciana».

Finança

GENERALITAT VALENCIANA

cooperació valenciana

Col·labora

GRECIA UV

Coordina

Ayuda en Acción

Índex

1. Introducció 04

2. Objectius 06

3. Metodologia 07

4. Una aproximació a la realitat educativa de la Comunitat Valenciana 10

4.1. Normativa autonòmica educativa en l'àmbit formal i no formal 16
4.1.1. El Substrat Comú: Lleis d'Infància, Adolescència i Joventut 16
4.2. La Concreció Curricular de la meta 4.7 a l'Educació Formal 17
4.2.1. Ensenyaments Mínims Estatals i el Mandat de la LOMLOE 17
4.2.2. El Currículum d'Educació Primària a la Comunitat Valenciana 17
4.2.3. El Currículum d'Educació Secundària Obligatòria a la Comunitat Valenciana 18
4.3. Cap a una ciutadania global: el paper de l'educació no formal i els Recursos per a l'Acció 19
4.4. Conclusions de l'Anàlisi Normativa i Desafiaments per al Seguiment 20

5. Datificació i seguiment de la meta 4.7 a la Comunitat Valenciana 21

5.1 Anàlisi documental de les informacions i dades oficials sobre la meta 4.7 22
5.2 Integració als plans d'estudi 23
5.3 Formació del professorat i del personal educatiu 25
5.4 Contingut de l'educació 27
5.5 Marcs d'actuació 29

6. Avanços, percepció de l'èxit en l'avanç i els reptes de la meta 4.7 a la Comunitat Valenciana 33

6.1. Nivells d'actuació mundial o internacional 34
6.2. Nivells d'actuació nacional 36
6.3. Nivells d'actuació local 38

7. Recomanacions per a un pla d'acció regional 40

7.1. Administracions públiques (GVA en Cooperació/Educació/ Universitats) 40
7.2. Tercer sector 41
7.3. Comunitats educatives (Formals i No formals) 42

8. Referències 43
9. Adjunts 43

1.Introducció

En el context actual, no hi ha dubte de la importància de l'educació per a la ciutadania global (EpCG, d'ara endavant), conscient dels seus drets i responsabilitats per a la transformació del món (UNESCO, 2016), portaveu i activista, compromesa amb la defensa d'educació com a dret humà i com a factor clau del desenvolupament sostenible de les societats (UNESCO, 2026a). Goren &Yemini (2017), afirmen que la formació de professionals crítics amb la manera de procedir respecte al desenvolupament sostenible i la competència ciutadana global de la nostra societat actual és crucial.

Per tal de donar resposta a aquesta demanda, les institucions educatives, com a organitzacions transformadores, poden contribuir en gran mesura a construir un món més resilient, sostenible i just en modelar la consciència ètica, responsable i sostenible de les generacions futures (Goyal et al. , 2023). Igualment, en les darreres dècades, les institucions d'educació superior han mostrat un suport i dedicació creixents per abordar els desafiaments de la sostenibilitat i l'EpCG dins del currículum universitari (Bosio, 2021), com a entorns indispensables per a la difusió dels seus principis en reorientar les seues activitats d'educació, formació, investigació, responsabilitat social i extensió comunitària EpCG.

Des d'aquestes premisses, invertir en estudis en l'àmbit educatiu és un dels mitjans per millorar l'educació i enfortir el desenvolupament de tots els agents que hi participen, així com els processos d'ensenyament-aprenentatge.

És per això que aquest treball aborda la realització d'un estudi sobre els avanços, la percepció de l'èxit i els reptes de la meta 4.7 de l'ODS 4 a la Comunitat Valenciana: "D'ací a 2030, assegurar que tots els alumnes adquirisquen els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible, entre altres coses mitjançant l'educació per al desenvolupament sostenible i els estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració."

La hipòtesi de partida per a l'anàlisi sobre aquesta meta concreta està basada en el fet que l'educació per a la ciutadania (que engloba totes les qüestions que esmenta la meta 4.7) encara és un repte pendent en molts dels espais educatius de la Comunitat Valenciana, ja que aquesta és treballada generalment a través d'entitats del tercer sector, les entitats públiques i els centres educatius no tenen programes específics orientats a transmetre aquests coneixements.

A més, entre els desafiaments per al seguiment detectats s'identifiquen els següents (UNESCO, 2022):

1. Manca de consens: No hi ha un acord universal sobre els resultats exactes que cal assolir en relació amb la 4.7.
2. Mètodes de mesura: Es necessita un detall més gran en les directrius per a la preparació dels informes nacionals i un mecanisme de seguiment més sistemàtic per obtenir dades comparables a escala mundial.
3. Avaluació objectiva: L'autoavaluació de l'aplicació de polítiques educatives pot no ser prou objectiva.

Per a la realització de la finalitat esmentada, es defineixen a continuació els objectius i la metodologia que ha permés abordar l'estudi dels avanços de la meta 4.7 en l'àmbit de la Comunitat Valenciana per elaborar un Pla d'Acció territorial.

2. Objectius

En primer lloc, investigar sobre les dades d'aquesta meta a la Comunitat Valenciana permetrà complementar el treball de recopilació d'informació que ja s'està fent al nivell de la Generalitat Valenciana sobre aquest ODS, ja que no es troba informació sobre l'avanç en aquesta meta específica a les plataformes de la Generalitat Valenciana (GVA).

En segon lloc, es pretén donar llum sobre dades que puguen permetre als centres educatius, al professorat, a les entitats del tercer sector, a les institucions i administracions públiques crear espais de coordinació, de disseny d'estratègies i propostes, recursos, metodologies, així com projectes i programes educatius, que servisquen per a encaminar el compliment d'aquesta meta i per aportar claus que permiten retallar distàncies i avançar amb pas accelerat cap a 2030. La proposta parteix d'un enfocament local, però amb consciència global, és a dir, que els resultats permeten millorar les pràctiques en Educació per a la Ciutadania Global i el desenvolupament sostenible, i per tant, generar una agència ciutadana conscient i crítica amb els desafiaments i reptes globals actuals, contribuir a la promoció d'una societat que s'hi mobilitze i incidisca.

En tercer i darrer lloc, els resultats d'aquest treball serviran per orientar els passos d'un pla d'acció participat, amb enfocament multiactor, com també per fer incidència política i que les institucions públiques utilitzen aquestes dades per millorar els programes educatius i d'EpCG en cooperació. Es pretén així que, mitjançant l'ús i el desenvolupament del marc dels ODS i els seus indicadors, es concrete l'anàlisi sobre la seua integració en l'àmbit de polítiques públiques a nivell local i de desenvolupament a nivell global per avançar en la seua consecució.

Així, els resultats específics que es plantegen des de l'equip de treball són:

R.1.Cerca, registre i sistematització de la informació i dades relatives a la meta 4.7 en organismes oficials i dependències del govern territorial en els diferents nivells (autonòmic, provincial i municipal).

R.2. Cerca, registre i sistematització de la informació i dades relatives a la meta 4.7 en altres entitats públiques del sector d'educació i formació de la Comunitat Valenciana (Universitats, centres de formació públics, etc.).

R.3. Identificació de plantejaments i compromisos institucionals en relació amb els continguts de la 4.7, especialment en relació amb l'educació en drets humans i la formació sobre el dret a l'educació.

R.4. Elaboració de recomanacions pertinents per a una proposta de pla d'acció orientades a contribuir al seguiment d'aquesta meta a escala autonòmica que es pugui concretar en els diversos nivells d'implementació, i aportar a l'avaluació de la meta a nivell local.

3.Metodologia

La metodologia d'aquesta anàlisi ha tingut un caràcter descriptiu, com a estudi de cas a partir d'una revisió documental, si bé en funció de la informació i els registres que es van completar, es va elaborar una fase analítica més concreta en relació amb els indicadors específics plantejats per a aquesta meta.

Aquest objectiu de l'ODS 4 (Educació de qualitat) s'enfoca a l'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania mundial per assegurar que tot l'estudiantat comprengua conceptes com: Drets humans, Igualtat de gènere, promoció d'una cultura de pau i no-violència, ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural, desenvolupament sostenible i estils de vida sostenibles; que han estat incorporats en aquest estudi com a descriptors.

S'ha realitzat una revisió de documents com la legislació vigent en matèria d'educació i d'infància, marcs d'actuació, nivells d'implementació, específicament sobre la inclusió i el tractament dels termes Educació per a la Ciutadania Global o Educació per a la Ciutadania Mundial, i documentació que fa referència al compliment del conjunt dels descriptors de la meta 4.7. Cal destacar que el nombre de fonts consultades ha estat més gran que el que s'ha registrat, atés que únicament s'han processat els registres de les fonts documentals que contenen informació sobre la meta 4.7 (el llistat complet de fonts consultades es troba accessible a l'Annex 1). Per al processament documental, s'ha elaborat un qüestionari ad hoc on s'han sistematitzat les dades recollides de cadascun dels documents oficials (es pot consultar el disseny del qüestionari a l'Annex 2).

Com que es tracta d'una definició molt àmplia que inclou indicadors clau de com es mesura aquesta meta, resulta complex identificar divulgacions específiques al voltant d'aquesta, atés que la recerca al voltant d'aquesta qüestió és molt exigua (Ancheta-Arrabal & Preckler, 2025). En aquest cas s'ha pres com a referent la UNESCO (2022), a través de l'Informe de Seguiment de l'Educació per a Tothom al Món, que avalua el progrés d'aquesta meta al voltant de quatre aspectes:

- Integració als plans d'estudi:

Es mesura el grau en què les polítiques educatives, els plans d'estudi i els materials escolars incorporen temes d'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania mundial. En aquest cas concret, mitjançant la revisió de la normativa per a l'ordenació acadèmica en Educació Obligatòria, Formació Professional i graus d'Educació (diferents nivells de concreció curricular).

- Formació del professorat:

S'avalua si els i les docents, així com professionals de l'educació habilitats per exercir en aquest àmbit estan adequadament preparats per a ensenyar i educar sobre aquests temes, i també els progressos en la inclusió de la sostenibilitat i la ciutadania global en els seus programes de formació.

Revisió de plans d'estudi de les Universitats Públiques Valencianes, com també altres titulacions d'educació que puguen incloure aquesta meta específica entre les seues finalitats. En concret, els graus en Educació Social, en Pedagogia, Grau de Magisteri d'Educació infantil i primària i Màster del professorat com també els Cicles Formatius de Formació Professional a la branca de Serveis Socioculturals a la Comunitat, en concret, de Serveis Socioculturals a la Comunitat al Tècnic Superior d'Educació Infantil, Tècnic superior d'Integració; en el cas de la branca de les Activitats Físiques i Esportives al Tècnic Superior en Ensenyament i Animació Socioesportiva. Convé precisar que en el cas de la formació del professorat es van incorporar els resultats de l'estudi recent del Moviment 4.7 sobre formació inicial i formació contínua (Moviment 4.7, 2023).

- Continguts de l'educació:

Fent referència als currículums educatius, cal destacar que l'objectiu ha estat analitzar i mesurar si l'alumnat adquireix coneixements i habilitats per a la vida, com ara l'educació en drets humans i altres temes de referència a la 4.7. En relació amb aquest aspecte, més enllà de les estadístiques i les dades oficials de les autoritats estatals en matèria d'educació, es va prestar una atenció especial a la informació relativa a la divulgació de resultats educatius en les etapes d'escolarització obligatòria (Dades i publicacions d'organismes oficials autonòmics, GVA).

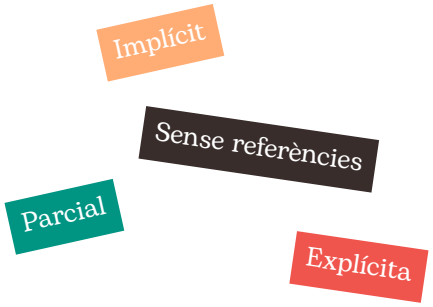

- Marcs d'actuació:

S'ha fet seguiment de l'aplicació de marcs com ara la Recomanació sobre l'Educació per a la Comprensió, la Cooperació i la Pau Internacionals i l'Educació relativa als Drets Humans o similars que inclouen el compromís amb els aspectes de la meta 4.7. Es va atendre, especialment, els mandats i els plans d'acció de la GVA i d'Universitats Públiques a la Comunitat Valenciana.

La interpretació dels resultats s'ha classificat segons presència i predomini de les categories temàtiques de l'EpCG per nivells de referència, a saber:

- Sense referències: El document ha estat revisat íntegrament i no conté cap dels set descriptors.
- Implícita: recull 1-2 descriptors de forma tangencial o sense la terminologia específica de la meta.
- Parcial: recull 3 o més descriptors de forma substantiva, sense anomenar la meta explícitament.
- Explícita: nomena directament la "meta 4.7", "ODS 4.7" o "l'Educació per a la Ciutadania Global" com a objecte o finalitat.

Finalment, l'enfocament metodològic parteix d'una aproximació comparativa de la sistematització i interpretació dels resultats per ressituar-los des de la base de l'humanisme i dels valors democràtics que la investigació comparativa de l'educació pretén, en la identificació de dinàmiques i tendències dels avanços i desafiaments sobre això i que, per tant, capacita als actors polítics per a la millora de les condicions de vida de la ciutadania (Milošević & Maksimović, 2020, p. 156).

4.Una aproximació a la realitat educativa de la Comunitat Valenciana

En primera instància, considerem com a punt de partida el context normatiu, ja que per comprendre els avanços en el compliment de la meta 4.7 dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) a la Comunitat Valenciana, és imprescindible fer una anàlisi detallada del marc normatiu que defineix i orienta la realitat educativa de la seua infància i joventut. La meta 4.7, tal com la defineix la UNESCO, insta els Estats a garantir que tot l'alumnat adquirisca els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible, l'educació per a la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural, incloent-hi la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la igualtat de gènere i els drets humans (Nacions Unides).

En l'àmbit nacional com es pot observar a la Taula 1, la Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig (LOMLOE), ha suposat un punt d'inflexió en reconéixer explícitament l'Agenda 2030 i l'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania mundial com un eix vertebrador del sistema educatiu (Govern d'Espanya, 2020). Aquesta llei vigent en tot el context espanyol, estableix que l'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania mundial s'ha d'incardinar en els plans i programes educatius de la totalitat de l'ensenyament obligatori, incorporant els coneixements, capacitats, valors i actituds que necessiten totes les persones per viure una vida fructífera, adoptar decisions fonamentades i assumir un paper actiu –tant en l'àmbit local com mundial– a l'hora d'afrontar i resoldre els problemes comuns a tota la ciutadania del món. Així mateix, el Reial decret 822/2021, de 28 de setembre, pel qual s'estableix l'organització dels ensenyaments universitaris i del procediment d'assegurament de la seua qualitat (Govern d'Espanya, 2021) determina que els plans d'estudi:

> Hauran de tenir com a referent els principis i valors democràtics i els Objectius de Desenvolupament Sostenible i, en particular: a) el respecte als drets humans i drets fonamentals; els valors democràtics (...). b) el respecte a la igualtat de gènere (...) i al principi d'igualtat de tracte i no discriminació (...). c) el respecte als principis d'accessibilitat universal i disseny per a totes les persones (...); d) el tractament de la sostenibilitat i del canvi climàtic (...) Aquests valors i objectius s'han d'incorporar com a continguts o competències de caràcter transversal, en el format que el centre o la universitat decidisca, en els diferents ensenyaments oficials que s'ofereixin, segons procedisca i sempre atenent la seua naturalesa acadèmica específica i els objectius formatius de cada títol. (p.9-10)

Per part seua, la Llei Orgànica 3/2022 d'Ordenació i Integració de la Formació Professional, que proposa un sistema integrat i flexible que uneix la formació del sistema educatiu amb la formació per a l'ocupació, destaca també entre els seus principals eixos la sostenibilitat.

Aquest mandat nacional es concreta i s'amplia en l'àmbit autonòmic. Així mateix, el capítol analitza com la Comunitat Valenciana ha traslladat aquests compromisos internacionals i nacionals a la seua pròpia legislació, com es pot observar a la Taula 2, i en què s'explora no només el currículum de l'educació formal, sinó també les lleis que afecten el desenvolupament integral de la joventut i que connecten amb els espais d'educació no formal. L'objectiu és traçar un mapa del "deure ser" institucional que servirà com a base per a contrastar amb la implementació real en capítols posteriors de l'estudi.

Per això, és imprescindible considerar el paper que la societat civil organitzada està exercint en aquest procés. Iniciatives, xarxes i plataformes estatals com la Campanya Mundial per l'Educació que aglutina ONG com Educo, Pla Internacional, Entrecultures, Mare Coratge i Ayuda en Acción, o el Moviment 4.7, que aglutina diferents ONG, juntament amb moviments ciutadans, sindicats i xarxes d'educadors com el programa Docents per al Desenvolupament, treballen per a impulsar l'acció educativa i política entorn de la necessitat d'incorporar, mesurar i finançar adequadament l'Educació per al Desenvolupament Sostenible i la Ciutadania Global a Espanya. La seua existència evidencia que l'impuls per al compliment de la meta 4.7 no prové únicament de les institucions, sinó també d'un ampli moviment social que cerca la justícia global i el compliment de l'Agenda 2030.

La Taula 1 recull els resultats d'aquesta anàlisi documental i assenyala per a cada norma el nivell de referència identificat a partir dels descriptors de la meta:

Taula 1. Normativa estatal amb referències a la 4.7.

BOE	Resultats	Nivell de referència
Reial decret 157/2022, d'1 de març, pel qual s'estableixen l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'educació primària	S'inclou en els descriptors operatius i en la competència ciutadana	Implícit
Reial Decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatòria	Es fa menció en els objectius, descriptors operatius i competència ciutadana	Implícit
Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig (LOMLOE) [1]	Reconeix explícitament, en el seu preàmbul i en la disposició addicional sisena ('Educació per al desenvolupament sostenible i per a la ciutadania mundial'), l'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania mundial com a eix vertebrador de tot l'ensenyament obligatori, incorporant-lo a l'Educació en Valors Cívics i Ètics i vinculant-ne expressament el contingut al quart Objectiu de Desenvolupament Sostenible i a l'Agenda 2030. Dona el mandat a més la formació obligatòria del professorat en aquestes matèries, amb terminis concrets en 2022 i 2025	Explícita
Reial Decret 1684/2011, de 18 de novembre, pel qual s'estableix el títol de Tècnic Superior en Animació Sociocultural i Turística i es fixen els ensenyaments mínims	Posa en valor la participació ciutadana treballant des de la meta 4.7, però no fa esment als termes clau de la meta	Implícit
Reial decret 95/2022, d'1 de febrer, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'educació infantil	Aborda de forma substantiva diversos descriptors de la meta a través de la competència clau "Competència ciutadana" i dels sabers bàsics de les tres àrees: sostenibilitat i consum responsable, igualtat de gènere, drets humans, cultura de pau i diversitat ètnicocultural i funcional. Això no obstant, no empra la terminologia de "ciutadania mundial/global" ni nomena explícitament la Meta 4.7	Parcial

Font: Elaboració pròpia a partir de les fonts consultades.

Com es desprén de la Taula 1, la presència de continguts vinculats amb la meta 4.7 és clarament més gran a la normativa que regula les etapes escolars que a les titulacions de Formació Professional de Grau Superior analitzades. A Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria s'identifiquen diferents elements relacionats amb aquesta meta en els objectius, els descriptors operatius i, especialment, en la competència ciutadana. També a Educació Infantil s'aborden de forma substantiva alguns dels seus components, com la sostenibilitat, la igualtat de gènere, els drets humans, la cultura de pau o la diversitat, encara que sense emprar expressament la terminologia de ciutadania mundial o meta 4.7.

En el cas de la formació professional de grau superior, l'anàlisi es va estendre al conjunt de titulacions seleccionades per a l'estudi, tot i que la taula recull únicament aquelles en què es va identificar algun contingut relacionat amb la meta 4.7. D'aquestes, el Reial decret 1684/2011, de 18 de novembre, pel qual s'estableix el títol de tècnic superior en animació sociocultural i turística, incorpora elements vinculats especialment amb la participació ciutadana, encara que sense aprofundir en les diferents dimensions que componen la meta. A la resta de titulacions analitzades no es van identificar referències o continguts prou significatius vinculats amb la Meta 4.7, raó per la qual no s'han incorporat a la taula.

Davant d'això, destaca la Llei Orgànica 3/2020 (LOMLOE), que incorpora de manera explícita l'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania mundial com a eix vertebrador del currículum de l'ensenyament obligatori, vinculant-la directament al quart Objectiu de Desenvolupament Sostenible i a l'Agenda 2030, i establint a més mandats concrets.

Juntament amb els currículums de les etapes obligatòries, cal atendre també la normativa autonòmica de caràcter transversal que, sense regular directament continguts curriculars, incideix en la configuració del sistema educatiu valencià.

En aquest apartat es revisen decrets, lleis i ordres relatius a la convivència escolar, l'ordenació lingüística, la llibertat educativa i la Formació Professional. La Taula 2 recull el nivell de referència identificat a cadascuna d'aquestes disposicions respecte als descriptors de la meta 4.7.

Com s'observa a la Taula 2, la major part de la normativa autonòmica de caràcter organitzatiu no incorpora referències a la meta 4.7, tal com succeeix amb les ordres relatives a l'elecció de llengua base, la implantació d'instituts i escoles, els concerts educatius o els bancs de llibres de text. El Decret 193/2025, de la convivència en el sistema educatiu de la Comunitat Valenciana, sí que recull al·lusions a l'alumnat i a la formació del professorat, si bé de manera tangencial i sense vincular-les de manera explícita als descriptors de la meta. Per part seua, la Llei 1/2024, de llibertat educativa, esmenta el terme "ciutadania" únicament en relació amb els drets lingüístics, sense connexió amb la ciutadania global. El Decret 114/2025, relatiu als currículums de Formació Professional, incorpora continguts sobre discapacitat i qualitat de vida propers a alguns dels descriptors, encara que sense anomenar la meta. Cal destacar el cas del Decret 66/2024, que modifica el currículum d'ESO i Batxillerat, en introduir de manera més substantiva perspectives de sostenibilitat, transició ecològica i consum responsable.

En conjunt, cap de les disposicions autonòmiques revisades nomena explícitament la meta 4.7, l'ODS 4.7 o l'Educació per a la Ciutadania Global. Això posa de manifest que la normativa autonòmica de caràcter transversal amb prou feines ha incorporat aquests continguts com a objecte explícit de regulació, a diferència del que s'observa en el currículum de les etapes obligatòries. De fet, es pot observar que el marc de referència dels enfocaments associats a l'EpCG té una forta vinculació a la cooperació i a les ONGD dedicades a aquesta línia d'intervenció, i no pas tant a la formació inicial del professorat (Moviment 4.7, 2022, p. 62).

La Taula 2 recull el nivell de referència identificat a cadascuna d'aquestes disposicions respecte als descriptors de la meta 4.7.

Taula 2. Normativa autonòmica amb referències a la 4.7.

Decret	Resultats	Nivell de referència
DECRET 193/2025, de 12 de desembre, del Consell, de la convivència al sistema educatiu de la Comunitat Valenciana.	Fa al·lusió al títol II, capítol I, sobre l'alumnat.	Implícit
DECRET 193/2025, de 12 de desembre, del Consell, de la convivència en el sistema educatiu de la Comunitat Valenciana.	S'aborda a l'article 3, sobre la convivència als centres educatius i a l'article 14, sobre la formació del professorat.	Implícit
LLEI 1/2024, de 27 de juny, de la Generalitat, per la qual es regula la llibertat educativa	Únicament fa al·lusió al terme "ciutadania" al capítol IV quan es refereix als drets en matèria lingüística.	Implícit
DECRET 114/2025, de 29 de juliol, del Consell, pel qual s'estableixen els currículums dels cicles formatius de grau mitjà i de grau superior de Formació Professional, en aplicació de la Llei orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la formació professional.	S'ha localitzat contingut pel que fa a la Convenció de l'ONU sobre els drets de les persones amb discapacitat i qualitat de vida.	Implícit
DECRET 66/2024, de 21 de juny, del Consell, pel qual es modifica el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria i l'Ordre 19/2023, de 29 de juny, de la Conselleria d'Educació, Cultura 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, i del Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum de Batxillerat, així com l'organització i el funcionament del Batxillerat.	Fa al·lusió a matèries concretes com les matemàtiques. S'hi desenvolupa la importància d'abordar reptes propis del s. XXI des d'una perspectiva global, inclusiva i tolerant Parla de l'educació en consum responsable i d'assumir responsabilitats en un món globalitzat, en canvi permanent i generador de desigualtats i desequilibris, així com sobre la transició verda a nivell global, nacional i local.	Parcial

Font: Elaboració pròpia a partir de les fonts consultades.

Pel que fa a les ordres consultades que anomenem a continuació, no s'han trobat dades relatives a l'estudi: ORDRE 2/2025, de 7 de febrer, de la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació, per la qual es regula i convoca el procediment de consulta als representants legals de l'alumnat per triar la llengua base aplicable a partir del curs escolar 2025-202 1/2024, de 27 de juny, de la Generalitat, per la qual es regula la llibertat educativa; ORDRE 20/2023, de 29 de juny, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regula la implantació i el funcionament dels instituts escola que integren ensenyaments d'educació infantil, educació primària i educació secundària de la Comunitat Valenciana; ORDRE 9/2023, de 28 de març, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es modifica parcialment l'Ordre 26/2016, de 13 de juny, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula el programa de reutilització, reposició i renovació de llibres de text i material curricular als centres públics i privats concertats de la Comunitat Valenciana, i es determinen les bases reguladores de les subvencions destinades a centres docents privats concertats i centres docents de titularitat de corporacions locals o el Decret 75/2023, de 19 de maig, del Consell, de regulació dels concerts educatius a la Comunitat Valenciana.

"s'han identificat referències implícites i explícites en la formació inicial dels perfils professionals en educació"

4.1 Normativa autonòmica educativa a l'àmbit formal i no formal

4.1.1. El Substrat Comú: Lleis d'Infància, Adolescència i Joventut

Abans d'endinsar-nos al currículum escolar, és crucial identificar les lleis autonòmiques que configuren un ecosistema de drets i responsabilitats per a les persones més joves. Aquestes normes actuen com un paraigua sota el qual l'educació, en el sentit més ampli, s'ha de desenvolupar. A més, un dels trets distintius de l'EpCG al País Valencià és el seu enfocament de corresponsabilitat i treball en xarxa (Solá & Marichal, 2025), per això l'enfocament interdisciplinar és indispensable per poder aportar una mirada de conjunt a les actuacions polítiques.

La Llei 15/2017, de 10 de novembre, de polítiques integrals de joventut (Generalitat Valenciana, 2017a), estableix en el seu propi preàmbul un full de ruta clarament alineat amb l'Agenda 2030, reconeixent les persones joves no només com a destinatàries de polítiques, sinó com a agents actius de canvi per al desenvolupament. Aquest esperit es materialitza en drets com el d'un "entorn ambiental sostenible i saludable" (article 4) i en la corresponsabilitat de les administracions per fomentar el "consum responsable, de proximitat, ecològic i just" o la "mobilitat sostenible" (article 5). Un element d'especial rellevància per al nostre estudi és la creació de la Xarxa Valenciana d'Oci Educatiu (article 44), que reconeix explícitament el valor de l'educació no formal en el lleure com a espai per "educar en hàbits de participació i en valors de compromís i integració social" (Llei 15/2017, article 44.1) connectant directament amb els principis de la ciutadania global que promou el Moviment 4.7.

Aprofundint en els drets de la infància, la Llei 26/2018, del 21 de desembre, de drets i garanties de la infància i l'adolescència (Generalitat Valenciana, 2018), és el text més ambiciós en aquest àmbit. El seu articulat és un reflex directe dels pilars de la meta 4.7, tal com es pot comprovar a:

- El Capítol VII (Dret a l'educació), en el qual s'estableix que els continguts educatius han de fomentar "el respecte als drets humans i als valors democràtics", "la igualtat d'oportunitats i de gènere", "educació intercultural" i "educació social i emocional i sexoafectiva" (Llei 26/2018, article 44).
- Més enllà de l'aula, la llei dedica capítols sencers a drets que són, en essència, continguts de l'educació per a la ciutadania global:
    - El dret a un medi ambient saludable (Capítol VIII, article 53), promovent la "participació activa en la protecció, conservació i millora de l'entorn" (Llei 26/2018, article 53.2).
    - El dret a una mobilitat segura i sostenible (Capítol VIII, article 57).
    - El dret a una protecció especial com a consumidors (Capítol XIV, article 75), impulsant l'educació i la informació per a un consum responsable, sostenible, crític i ètic (Llei 26/2018, article 75.1).

Així mateix, en aquesta llei es mostra una visió de la infància com a ciutadania de ple dret, preocupada pel seu entorn i amb capacitat d'agència, està fermament ancorada a la normativa valenciana. Igualment, s'interpel·la l'agència de la infància per treballar i implementar directrius que s'inclouen de manera concreta a la meta 4.7 en relació amb les cinc àrees temàtiques de la meta: els drets humans; la igualtat de gènere; la pau, no-violència i seguretat humana; el desenvolupament sostenible; i la ciutadania mundial/interconnexió global.

4.2. La Concreció Curricular de la meta 4.7 a l'Educació Formal

La LOMLOE i la normativa autonòmica d'infància troben la màxima expressió en el currículum de les etapes educatives obligatòries.

4.2.1. Ensenyaments Mínims Estatals i el Mandat de la LOMLOE

A escala estatal, la Llei Orgànica 3/2020 (LOMLOE) estableix el marc general. El preàmbul ja anuncia la necessitat que l'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania mundial s'incardine en tot l'ensenyament obligatori per abordar problemes comuns com l'emergència climàtica (Govern d'Espanya, 2020). Aquest mandat es tradueix en canvis concrets, com la inclusió de l'àrea d'Educació en Valors cívics i ètics a primària i secundària, el contingut de la qual ha de girar al voltant del coneixement dels Drets Humans, l'educació per al desenvolupament sostenible i la igualtat de gènere. La disposició addicional sisena és particularment rellevant, ja que ordena la incorporació d'aquests coneixements a la formació i l'accés a la funció docent per al 2025, un punt crític per al seguiment que proposem en aquest estudi.

4.2.2. El Currículum d'Educació Primària a la Comunitat Valenciana

El currículum valencià per a Primària recull aquest testimoni i el desenvolupa amb una notable amplitud. El Decret 106/2022, de 5 d'agost, del Consell, d'ordenació i currículum d'Educació Primària (Generalitat Valenciana, 2022a) estableix, des dels principis generals, una preocupació per la sostenibilitat i la ciutadania local i global. El perfil de sortida de l'alumnat incorpora explícitament els reptes de la UNESCO i els ODS com a referents.

L'anàlisi de les àrees curriculars mostra una penetració desigual però significativa d'aquests continguts:
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: És, sens dubte, l'àrea amb una integració més profunda i explícita de la meta 4.7. No només s'hi esmenten els ODS, sinó que s'articulen com un eix de progressió al llarg dels tres cicles. L'alumnat passa de"identificar" problemes locals al primer cicle, a "reconéixer" problemes descrits als ODS i formular propostes locals al segon, fins a "analitzar" la interacció global i aportar solucions a curt, mitjà i llarg termini al tercer cicle (Decret 106/2022, Annex II). Els blocs de sabers inclouen explícitament el "desenvolupament sostenible", la "petjada ecològica", la "mobilitat sostenible", el "turisme sostenible" i la "responsabilitat ecosocial".

Educació en Valors Cívics i Ètics:
Com marca la LOMLOE, aquesta àrea, present al tercer cicle, està enterament dedicada als desafiaments ètics del nostre temps. Els blocs de sabers s'organitzen al voltant dels cinc eixos dels ODS. Els blocs "Prosperitat" i "Planeta" són especialment rellevants, abordant l'Agenda 2030, la desigualtat, l'impacte humà al planeta i el canvi climàtic. La Competència Específica 7 ("Identificar els desafiaments ecològics plantejats pels Objectius de Desenvolupament Sostenible i actuar de manera compromesa amb la transformació de l'entorn proper") és potser la formulació més clara i rotunda de la meta 4.7 a tot el currículum de primària (Decret 106/2022, Annex II).

Altres àrees:
Matèries com Educació Física (amb el bloc d'"Interacció eficient i sostenible amb l'entorn", mobilitat sostenible i consciència mediambiental), Música i Dansa (amb criteris de sostenibilitat en l'ús de materials i reflexió sobre el consum), i Educació Plàstica contribueixen des de les seues específiques perspectives a reforçar aquests aprenentatges, demostrant una voluntat de transversalitat (Decret 106/2022, Annex II).

4.2.3. El Currículum d'Educació Secundària Obligatòria a la Comunitat Valenciana

A Secundària, l'enfocament s'aprofundeix i complica, cercant una comprensió més sistèmica dels reptes globals. El Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria (Generalitat Valenciana, 2022b) mostra una presència constant dels ODS i l'Agenda 2030 en la majoria de les matèries.

- Educació en Valors Cívics i Ètics:

Manté el mateix paper central que a Educació Primària, però amb un nivell d'exigència més gran. La Competència Específica 7 ara demana "Explicar els desafiaments ecològics plantejats pels Objectius de Desenvolupament Sostenible i actuar de manera compromesa amb la transformació de la situació mediambiental del planeta". Igualment, s'espera que l'alumnat avalue l'impacte de les seues accions a escala local i global, i que genere idees i les valide mitjançant metodologies individuals i grupals, així com en puga avaluar l'impacte a l'entorn.

- Geografia i Història:

Aquesta matèria fa explícit el seu compromís amb "la cultura de la pau, la igualtat de drets... la sostenibilitat mediambiental, la ciutadania i la convivència democràtica" com a valors humanístics lligats als ODS (Decret 107/2022, Annex II). La Competència Específica 5 se centra a analitzar la repercussió de les activitats humanes en la sostenibilitat, i la CE6 afronta directament els desafiaments del segle XXI mitjançant l'anàlisi de models d'organització política i econòmica. Els criteris d'avaluació a 4t d'ESO inclouen "plantejar alternatives sostenibles argumentades" i "proposar solucions per als problemes basades en arguments històrics i geogràfics i que consideren els Objectius de Desenvolupament Sostenible" (Decret 107/2022, Annex II).

- Emprenedoria Social i Sostenible: Aquesta matèria optativa és una de les novetats més significatives. El seu nom indica una voluntat de vincular la iniciativa personal amb el bé comú i la sostenibilitat. Els seus blocs de sabers inclouen "Economia Circular", "Compromís social i sostenibilitat: Els Objectius de Desenvolupament Sostenible i l'Agenda 2030", i el disseny de "projectes bàsics d'emprenedoria social i sostenible, amb impacte local" (Decret 107/2022, Annex II). És un exemple paradigmàtic de com la meta 4.7 es pot traduir en una àrea de coneixement específica que cerca desenvolupar competències per a l'acció transformadora.

- Altres matèries: Assignatures com Biologia i Geologia aborden el canvi climàtic i les crisis ambientals des d'una perspectiva científica i social; Digitalització introdueix la reflexió crítica sobre la "sostenibilitat" i "l'impacte mediambiental" de la tecnologia; Filosofia planteja els dilemes ètics dels ODS; i Música promou el "consum musical responsable i sostenible". Aquesta omnipresència del llenguatge de la sostenibilitat i els ODS al currículum és, en si mateixa, una troballa rellevant que mereix ser documentada (Decret 107/2022, Annex II).

4.3. Cap a una ciutadania global: el paper de l'educació no formal i els recursos per a l'acció

Com s'apuntava a la Llei de Joventut (Llei 15/2017), l'educació no formal és un pilar fonamental en la formació integral de la joventut. El reconeixement de la Xarxa Valenciana d'Oci Educatiu és clau. Aquesta xarxa, que engloba activitats de lleure educatiu, socials, culturals i mediambientals, es concep com un espai per "educar en hàbits de participació i en valors de compromís i integració social" (Llei 15/2017, article 44.1). Els seus objectius de garantir la promoció de la infància i la joventut, i d'impulsar un àmbit de referència "orientador, saludable i flexible" per al seu desenvolupament integral, estan en plena sintonia amb els enfocaments de l'educació per al desenvolupament (Entreculturas, 2023). L'existència d'aquesta xarxa validada institucionalment crea un pont entre l'educació formal i la no formal, oferint un espai privilegiat per a la posada en pràctica dels valors de ciutadania global que el currículum escolar teòricament fomenta.

És fonamental assenyalar la funció de la Campanya Mundial per l'Educació (CME) que constitueix una xarxa clau per a la defensa del dret humà a l'educació per a totes les persones a tot arreu del món. En aquest àmbit, la CME que està integrada per organitzacions no governamentals i societat civil, exerceix una tasca contínua, orientada a assegurar el compliment d'aquest dret mitjançant l'acció pedagògica i la incidència política (Ancheta-Arrabal, 2023), amb un enfocament institucional a l'EpCG, per mitigar les desigualtats i, per tant,2.

En aquest context, la CME juntament amb la societat civil està generant recursos i estratègies per donar suport al professorat i als centres educatius en aquesta tasca.

Alhora, el Moviment 4.7, per exemple, ha llançat iniciatives com el "Desplegable Moviment 4.7 – Centres Educatius", una eina visual dissenyada per inspirar propostes pedagògiques, visibilitzar el compromís dels centres amb la meta 4.7 i fomentar la reflexió col·lectiva sobre la ciutadania global i la transformació ciutadana. Més recentment, s'ha llançat la campanya de comunicació "En Ruta 4 punto 7", l'objectiu de la qual és sensibilitzar sobre la importància de l'EDSCG, especialment entre la joventut, i generar pressió social per influir en les polítiques públiques (Moviment 4.7, 2025c).

A més d'aquests materials divulgatius, el moviment ha desenvolupat un treball de reflexió profund sobre el perfil docent necessari per impulsar aquesta transformació. Publicant el 2023 el document "Ser i Saber: Perfil del docent per al Desenvolupament Sostenible i la Ciutadania Global" (Moviment 4.7, 2023). S'estructura al voltant de tres dimensions (Moviment 4.7, 2023, pp. 7-12):

- El SER del docent implica accions com l'escolta, la compassió, la indignació, la responsabilitat i el compromís.
- El SER amb altres, que cerca el bé comú, la interdependència, la cura, la construcció de comunitat i la cooperació.
- El SABER, que inclou competències cognitives com la transformació ecosocial, la interculturalitat crítica, la decolonialitat, la interseccionalitat i la coeducació.

El SABER FER, que es tradueix en competències didàctiques per acompanyar processos de transformació personal, combinar metodologies crític-reflexives, impulsar l'acció transformadora i transversalitzar aquests enfocaments a la seua pràctica quotidiana.

Aquest marc competencial posa en relleu la complexitat del repte: formar en ciutadania global requereix un professorat amb una sòlida base ètica, una comprensió profunda de les interconnexions globals i les habilitats pedagògiques avançades per facilitar processos d'aprenentatge transformadors (Moviment 4.7, 2023).

4.4. Conclusions de l'Anàlisi Normativa i Desafiaments per al Seguiment

L'anàlisi de la normativa social i educativa de la Comunitat Valenciana revela un panorama legislatiu altament favorable i alineat amb la meta 4.7. Des de les lleis generals d'infància i joventut fins a la concreció més detallada dels currículums de Primària (Decret 106/2022) i Secundària (Decret 107/2022), els principis de l'Agenda 2030, l'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania global apareixen com un fil conductor. La presència dels ODS no és anecdòtica, sinó que estructura blocs de sabers, competències específiques i criteris d'avaluació, especialment en àrees com ara Valors Cívics i Ètics, Coneixement del Medi, Geografia i Història, i la innovadora matèria d'Emprenedoria Social i Sostenible. Aquest marc teòric situa la Comunitat Valenciana en una posició de partida privilegiada per avançar cap al compliment de la meta 4.7.

A més, l'existència d'una societat civil organitzada al voltant de la CME i al Moviment 4.7, que generen recursos pedagògics, de mobilització i incidència suposa un actiu fonamental per a donar suport a la implementació d'aquest marc normatiu.
No obstant això, aquesta anàlisi normativa és només el primer pas. Com bé apunten treballs previs en aquest àmbit, hi ha desafiaments clau per al seguiment que hauran de guiar aquesta indagació empírica:

1. De la teoria a la pràctica (Implementació):
Com es tradueix aquest ambiciós marc curricular a les pràctiques d'aula? Els equips docents coneixen, comprenen i apliquen aquestes disposicions? Els centres educatius utilitzen els recursos que ofereix la societat civil, per enriquir les seues propostes pedagògiques?

2. Formació del professorat:
Atés el mandat de la LOMLOE per al 2025, en quina mesura s'està formant el professorat en actiu i en formació inicial en competències de sostenibilitat i ciutadania global, i en un marc competencial tan complex com el proposat pel document "Ser i Saber" (Moviment 4.7, 2023)? S'estan oferint oportunitats de formació com les que promouen el Moviment 4.7 i la CME?

3. Avaluació i seguiment:
Més enllà de l'autoavaluació, hi ha mecanismes institucionals per avaluar objectivament la implementació d'aquests continguts? S'estan generant dades que permeten mesurar "l'avanç" real cap a la meta 4.7? Equitat territorial i de centres: Hi ha diferències significatives en la implementació entre centres públics, concertats i privats, o entre entorns rurals i urbans? Arriben les iniciatives i els recursos d'entitats a tots els centres de la mateixa manera?

4. Transversalitat real:
La presència dels ODS en múltiples matèries es tradueix en projectes interdisciplinaris coherents o es queda en mencions aïllades?

5. Sostenibilitat del propi impuls transformador:
Com es pot assegurar la continuïtat d'iniciatives de la societat civil i la capacitat d'incidir en les polítiques públiques a llarg termini, garantint els recursos necessaris per a fer-ho?

Aquest estudi proposa, per tant, anar més enllà de l'anàlisi documental per indagar en aquests desafiaments, contrastant la riquesa normativa aquí descrita amb la realitat educativa i de l'EpCG des de la Cooperació de la Comunitat Valenciana. A continuació, es mostren algunes dades referents a la documentació analitzada.

5.Datificació i seguiment de la meta 4.7 a la Comunitat Valenciana

En aquest capítol es descriuen, sistematitzen i analitzen les dades i la informació identificades als repositoris institucionals de les autoritats autonòmiques competents que responen a la meta 4.7. Aquesta tasca permetrà orientar els plans d'acció futurs que els centres educatius, professorat i entitats del tercer sector desenvolupen per a la consecució d'aquesta fita. Així mateix, aquesta identificació pot completar el treball de recopilació de dades que ja s'està fent a escala local i contribuirà a demanar noves informacions.

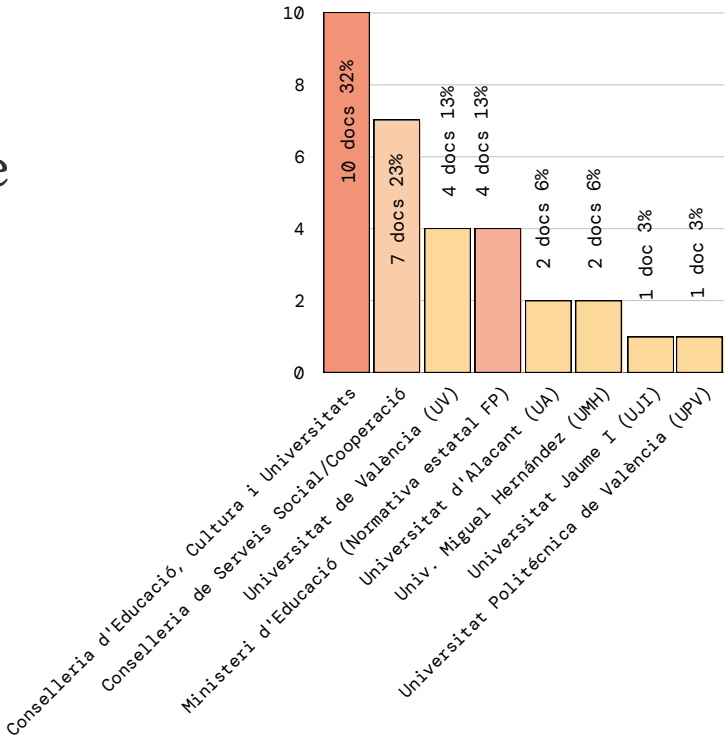
5.1 Anàlisi documental de les informacions i dades oficials sobre la 4.7

En aquest primer nivell d'anàlisi, cal parar atenció a l'origen i la tipologia de les fonts primàries consultades en relació amb la disponibilitat i l'accessibilitat de les fonts d'informació oficial que han suposat la base de l'anàlisi documental. Aquesta panoràmica general permet cartografiar l'exercici de divulgació i transparència que fan les administracions públiques autonòmicament en relació amb el seguiment d'aquesta meta.

D'aquesta manera, quant a la informació recopilada i el seguiment realitzat per les autoritats competents, es pot comprovar a la figura 1 que el volum més gran de fonts analitzades correspon als organismes i les institucions de l'administració de la Generalitat Valenciana en l'actual període de govern (2023-2027). Si bé cal recordar que el nombre de fonts consultades ha estat més gran que el que es mostra, atés que el gràfic 1 resumeix les fonts revisades en què s'ha trobat informació relativa a la meta 4.7 de manera explícita en algun dels seus aspectes, per identificar la informació pertinent per a l'avaluació del seu seguiment i l'anàlisi de la seua evolució.

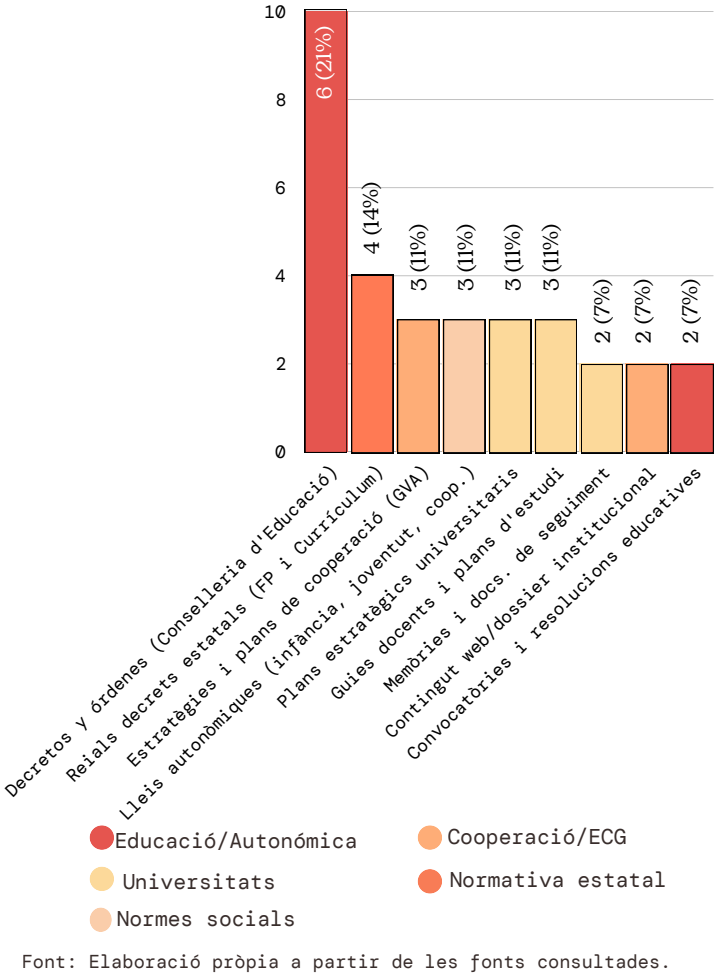
A la figura 2 podem observar que entre la documentació analitzada no s'ha pogut trobar cap base de dades o recopilació d'informació sistemàtica al voltant de la meta 4.7. que s'inscriu al seguiment de l'ODS 4 en matèria d'educació.

Figura 1. Entitats i organismes revisats

Font: Elaboració pròpia a partir de les fonts consultades.

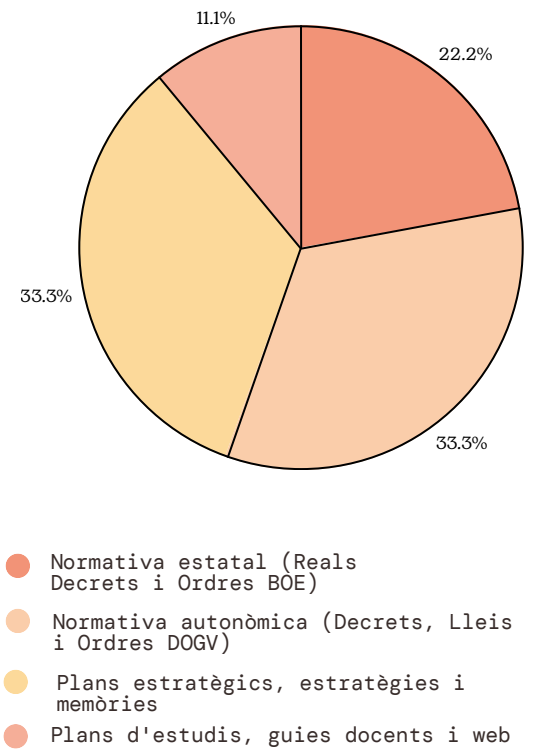
Figura 2. Documentació analitzada que aborda la meta 4.7.

Font: Elaboració pròpia a partir de les fonts consultades.

És a dir, bona part de les iniciatives responen al nivell d'implementació d'accions, mentre que el seguiment i l'avaluació de les mateixes no consta a les agències d'informació o transparència dels organismes i institucions de GVA, quan aquesta informació pot ser molt rellevant per valorar els seus avanços i, sobretot, identificar els àmbits o factors en què hi ha més desafiaments per desenvolupar accions cap a la seua consecució.

Figura 3. Tipologia de documents consultats.

Font: Elaboració pròpia a partir de les fonts consultades.

La figura 3 sintetitza la naturalesa de les fonts d'informació analitzades per a aquesta revisió; podem observar que gairebé el 36% dels documents consultats pertanyen a reials decrets, és a dir, normativa estatal; gairebé un 29% a resolucions i normativa autonòmica; gairebé un 11% a documentació administrativa o plans d'actuació i, un 25% fa referència a documentació disponible per part de la Universitat de València, la Universitat Jaume I, la Universitat Politècnica de València, la Universitat Miguel Hernández i la Universitat d'Alacant.

5.2 Integració als plans d'estudi

Pel que fa a la integració de les àrees temàtiques que s'inscriuen dins aquesta meta, part de l'anàlisi documental centrada en aquest aspecte ha estat desenvolupada per delimitar el marc normatiu establert a la Comunitat Valenciana en matèria d'educació al quart capítol d'aquest treball. Per això, en aquest apartat es resumeixen i destaquen els aspectes concrets identificats a l'àmbit curricular en els diferents plans d'estudi analitzats.

Concretament, a la figura 4 s'observa de manera explícita la integració dels plans d'estudi de la meta 4.7, amb una progressió clara en els objectius al llarg dels tres cicles d'Educació Primària en algunes matèries concretes com el Medi Natural, Social i Cultural. Al primer cicle, s'analitza l'entorn proper, identificant alguns ODS i formulant propostes bàsiques de conservació i cura; en el segon cicle, interrelaciona i, a més, identifica problemes descrits als ODS, formula propostes de solucions a escala local que tinguen repercussió global; i, finalment, al tercer cicle, els plans exigeixen una valoració personal justificada sobre les actuacions que es detecten en l'àmbit local i global i es requereixen propostes que es duguen a terme com a solució a curt, mitjà i llarg termini. En el cas de Matemàtiques, Educació en Valors, Educació Física, Música i Dansa, comparteixen un nucli comú al llarg dels tres cicles centrats en l'Educació per a la pau, els drets humans, la igualtat de gènere, el consum responsable o l'educació per a la salut i l'afectivosexual.

Pel que fa a l'Educació Secundària, les matèries de Biologia i Geologia aborden el canvi climàtic i les crisis ambientals des d'una perspectiva científica i social, diferenciant-se en els tres cursos de 1r, 2n i 3r de l'ESO.

Figura 4. Integració als plans d'estudi de la meta 4.7

Educació Primària RD 157/2022 + Decret 106/2022 GVA Competència ciutadana CC2:OD5, Ciutadania mundial, DDHH, pau, igualtat de gènere, diversitat, integració més completa i progressiva per cicles, Àrea "Valors Cívics i Ètics al tercer cicle"	Explícita
Educació Secundària Obligatòria RD 217/2022 + Decret 107/2022 GVA Descriptors CC2 idèntics a Primària, "Educació en Valors Cívics i Ètics" com a eix central. "Emprenedoria Social i Sostenible" (Optativa): innovació curricular directament alineada amb la 4.7	Explícita
Formació professional - Família Sociocultural RD estatals + Decret 114/2025 GVA Decret 114/2025: només referència a Convenció ONU amb discapacitat. Sense EDSCG ni ciutadania global. T.S Integració Social i T.S Educació Infantil: sense cap descriptor de la meta 4.7.	Sense referències
Decret de convivència escolar 193/2025 GVA Art.29: Ciutadania responsable. Art.14: Formació docent en convivència i igualtat. Sense ODS ni referència a la meta 4.7. Igualtat de gènere i pau esmentades de manera implícita.	Implícit
Grau d'Educació Social - UV Pla d'estudis i guia docent Assignatura "Educació per la Sostenibilitat" ODS 4 treballat a "Cooperació al desenvolupament" Meta 4. No nomenada explícitament. DDHH i ciutadania global presents de manera explícita.	Implícit
Grau en pedagogia - UV Memòria de verificació CG12: Compromís ètic amb DDHH i sostenibilitat com a competència general del grau. Assignatures "DDHH i Educació" i "Pedagogia Intercultural" Criteris 4.7 a TFG.	Explícita

Font: Elaboració pròpia a partir de les fonts consultades.

En què es veu clarament una progressió en l'aprofundiment. En el cas d'Educació en Valors Cívics i ètics, mantenen el mateix paper central que en Educació Primària, però incrementen la complexitat dels continguts. A Educació Física realitzen un paral·lelisme entre interacció sostenible amb el medi i el patrimoni. En la matèria de Geografia i Història fan explícit el compromís amb la cultura de pau, la igualtat de drets, la sostenibilitat mediambiental i la convivència democràtica. I, finalment, a Educació Plàstica, Visual i Audiovisual, impulsen la construcció d'una cultura artística sostenible, igualitària i integradora.

5.3 Formació del professorat i del personal educatiu

Quant a la formació del professorat, pel que fa a la Comunitat Valenciana, l'anàlisi parteix dels resultats respecte a estudis previs que visibilitzen la falta de formació inicial en la formació de la titulació del professorat d'Educació Primària i d'Educació Secundària en les universitats valencianes i, de mode concret, que és en la formació del professorat d'Educació Secundària on més s'identifiquen els aspectes de la meta 4.7 des de matèries i àmbits del coneixement específics de les ciències socials i les ciències ambientals (Moviment 4.7, 2022, pàg. 170-172).
En aquest cas particular, que s'analitza aquesta preparació ampliant altres professionals de l'educació que poden formar i capacitar el professorat per intervenir amb l'alumnat en la implementació de la 4.7, no s'identifiquen les mateixes tendències, ja que com s'observa a la figura 5 s'han identificat referències implícites i explícites en la formació inicial dels perfils professionals en educació habilitats.

Partint de la base que estableix la normativa estatal i autonòmica en el sistema educatiu valencià en matèria d'educació no universitària, així com la normativa universitària (vegeu capítol 4 d'aquest estudi), per la qual la meta 4.7 ha d'integrar-se en els plans d'estudi de la formació inicial dels docents d'educació obligatòria, la figura 5 permet identificar des d'una perspectiva més àmplia el potencial de la preparació de les diverses persones que es professionalitzen en matèria d'educació per a actuar en aquesta obstinació.

Així, es pot observar que les persones que accedeixen i es formen en estudis com el Grau en Pedagogia o el Grau en Educació Social de la Universitat de València reben una formació específica i connectada directament amb aquesta meta: bé siga des de competències generals des de l'enfocament explícit dels drets humans i la sostenibilitat com a principis rectors en el primer cas, o des de continguts que s'ofereixen implícitament per a abordar els drets humans i la ciutadania global, en el segon cas de la titulació d'educació social. Aquesta última situació, també es presenta per als i les educadores la formació inicial de les quals és a través de l'oferta d'estudis en la formació professional en la Comunitat Valenciana. Si bé, convé no oblidar que la sostenibilitat es proposa com un eix transversal en aquesta mena d'estudis com ja es va assenyalar en el capítol que aborda el marc normatiu.

> “s’han identificat referències implícites i explícites en la formació inicial dels perfils professionals en educació”

Figura 5. Formació del professorat i dels professionals de l'educació a la meta 4.7.

Mandat LOMLOE - Despatx addicional 6è **100% Docents formats a Agenda 2030 per 2025** Sense traçabilitat pública a la CV. Oferta CEFIRE no accessible públicament. L'opacitat del sistema de seguiment és una troballa de l'estudi en si mateixa.	Sense referències
T.S. Integració Social RD 1074/2012 Sense cap descriptor de meta 4.7. El cicle més vinculat a poblacions vulnerables sense formació a ciutadania global.	Sense referències
T.S Animació Sociocultural i Turística RD 1684/2011 Participació ciutadana esmentada (mòd.0344 i 1128) Sense terminologia ni descriptors explícits de la meta 4.7.	Implícit
T.S. Promoció Igualtat de Gènere RD 779/2013 Igualtat de gènere com a objecte professional del cicle, no com a descriptor transversal. Sense relació directa amb els altres descriptors de la meta.	Implícit
T.S. Educació Infantil Ordre ESD/4066/2006 Sense cap descriptor de meta 4.7.	Sense referències
Formació Professional autonòmica Decret 114/2025 GVA Només referències a la Convenció de l'ONU sobre discapacitat. Sense continguts EDSCG ni descriptors de la 4.7 als mòduls de la família sociocultural.	Sense referències
Grau d'Educació Social - UV Pla d'estudis + guia docent ODS.4 treballat a "Cooperació al Desenvolupament." DDHH i ciutadania global implícits. Meta 4.7 no anomenada explícitament.	Implícit
Grau de Pedagogia - UV Memòria de verificació CG12: DDHH i sostenibilitat com a competència general. "DDHH i Educació" i "Pedagogia Intercultural" Criteris de pau, DDHH i sostenibilitat en Treball Final de Grau. Marc més complet del corpus universitari.	Explícita

Font: Elaboració pròpia a partir de les fonts consultades.

5.4 Contingut de l'educació

Pel que fa a aquest tercer aspecte que es preveu per abordar el seguiment de la meta 4.7, fa referència al contingut de l'educació entesa, en aquest sentit, per a la vida ciutadana i més enllà dels continguts curriculars. D'aquesta manera, les temàtiques que s'aborden als centres escolars són l'educació per a la pau, la ciutadania activa i global, la pobresa, l'exclusió social, l'exclusió de la joventut, el dret a l'educació i els drets dels infants (Mov. 4.7, 2023, p. 24). Ara bé, al nivell de concreció curricular és la que concerneix més directament a l'autonomia dels centres. Les comunitats autònomes a Espanya tenen un marge ampli per concretar i generar propostes educatives que incloguen els enfocaments de l'EpCG quan són compatibles i transversals als marcs curriculars autonòmics (Moviment 4.7, 2022, p. 33). De fet, encara que aquesta lectura pot ser limitada, ja que proveeix informació sobre la planificació de continguts, però no necessàriament sobre l'experiència de l'alumnat, anàlisis previes mostren evidències de la presència d'espais formatius a les aules orientats als enfocaments de l'ETCG (Moviment 4.7, 2022, p. 52).

En aquesta anàlisi de la realitat de la Comunitat Valenciana, tal com es desprén de la figura 6, s'han observat en alguns documents consultats que es tracta els objectius relatius a la meta 4.7 com ara publicacions de Conselleria d'Educació, Cultura i Universitat que fa menció a l'ODS 4 i a la ciutadania sostenible. A més, es té en compte el criteri de Sostenibilitat i Ciutadania Global com a requisit de reconeixement als Centres Educatius Sostenibles, però, no hi són disponibles les dades de participació ni resultats obtinguts a la Comunitat Valenciana. Així mateix, hi ha una modificació del Currículum de l'ESO i Batxillerat, en què s'incorporen termes com la Sostenibilitat, el consum responsable, la transició ecològica o la igualtat de gènere, però sense fer referència directa a la meta 4.7.

Pel que fa al currículum de Formació Professional, més concretament de la branca de Serveis Socioculturals a la Comunitat, no s'han trobat referències a la seua normativa autonòmica, com també al portal de Transparència de la GVA pel que fa al seguiment o avaluació de resultats educatius en les diferents etapes educatives que siguen relatius a la meta 4.7.

"el seguiment de la meta 4.7 fa referència al contingut de l'educació entesa, en aquest sentit, per a la vida ciutadana i més enllà dels continguts curriculars."

Figura 6. Contingut de l'educació relatiu a la meta 4.7

Concurs Desafiaments Minecraft Education 2024-2025 Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats Menció a ODS4 i ciutadania sostenible. Formació docent prevista però sense continguts documentats públicament.	Implícit
Reconeixement a Centres Educatius Sostenibles Resolució Secretaria d'Estat d'Educació Criteri "Sostenibilitat i ciutadania global" per al reconeixement de centres. Sense dades de participació ni avaluació de resultats a la Comunitat Valenciana.	Implícit
Decret 66/2024 - Modificació currículum ESO/Bachillerato Consellera d'Educació - DOGV Sostenibilitat en matemàtiques, consum responsable, transició ecològica. Igualtat de gènere esmentada. Sense referències a la meta 4.7	Implícit
Decret 114/2025 - Currículum FP (família sociocultural) Conselleria d'Educació - DOGV Només referència puntual a Convenció ONU sobre discapacitat. Sense EDSCG, ciutadania global, pau ni sostenibilitat als mòduls revisats	Sense referències
Portal de transparència GVA Oberta + Conselleria d'Igualtat Revisió exhaustiva realitzada Sense repositori ni base de dades específica sobre la meta 4.7 o els seus descriptors. Igualtat de gènere com a missió institucional sense vinculació a la meta ni a l'EDSCG.	Sense referències

Font: Elaboració pròpia a partir de l'anàlisi documental

5.5 Marcs dactuació

Actualment, per al seguiment d'aquest aspecte es pren com a referència l'instrument de mesurament utilitzat per al monitoratge que és la recomanació sobre l'Educació per a la Pau i els Drets Humans, la Comprensió Internacional, la Cooperació, les Llibertats Fonamentals, la Ciutadania Mundial i el Desenvolupament Sostenible (Nacions Unides, 2023). A través d'una consulta voluntària la periodicitat de la qual és cada 4 anys, els Estats informen a la UNESCO de manera sistemàtica dels seus avanços en l'aplicació de la Recomanació. Per això, diligencia un qüestionari agrupat en 4 categories i 8 temàtiques relacionades amb aquesta meta i la puntuació de les quals es troba en una escala entre 0 (baixa incorporació) i 1 (alta incorporació) incloent entre les categories les polítiques o marcs d'actuació.

En aquest cas, no hi ha informació en l'àmbit nacional que desglosse els resultats d'aquest qüestionari per comunitats autònomes, per la qual cosa l'abordatge directe és des de les fonts d'informació institucionals a escala regional. A més de revisar les polítiques autonòmiques que en matèria d'educació poden establir directrius respecte a la inclusió i el seguiment d'aquesta meta en els diferents components, s'inclouen els mandats i els plans d'actuació de les universitats públiques de la Comunitat Valenciana, atés que en la seua autonomia poden determinar l'establiment d'objectius concrets en relació amb l'Agenda i aquesta meta.

De la Figura 7 es desprèn que aquest aspecte ha estat abordat tant explícitament com implícitament des de les autoritats i institucions públiques esmentades, si bé en una àmplia majoria de casos per establir actuacions que afavoreixen la consecució d'aquesta i en menor mesura per avaluar-les i fer-ne el seguiment.

En concret, es pot observar a la figura 7 que en el cas de les administracions públiques s'inclou una directriu específica que inclou la meta 4.7, així com els seus descriptors i informació per fer-ne el seguiment a l'àrea específica d'EpCG de l'estratègia Endavant 2025-2030. Igualment, el V Pla Director de Cooperació de la Comunitat Valenciana dedica tot el capítol 7 a l'EpCG amb la consolidació d'un marc autonòmic que estableix indicadors per al seguiment i l'avaluació. Amb tot, convé assenyalar que en el cas d'aquestes i altres actuacions del govern autonòmic que refereixen implícitament a aquesta meta, no són instàncies ni dependències d'organismes que actuen des de l'àmbit de l'educació o el mandat de les autoritats educatives competents, sinó majoritàriament des de la cooperació al desenvolupament i, en el millor dels casos, com a col·laboració amb el Consell d'Educació l'estratègia EPD per a l'àmbit social del 2017 al 2021 que no va acabar d'operativitzar-se.

En el cas de les universitats, el panorama és més divers des dels àmbits de la cooperació al desenvolupament o la responsabilitat social universitària, amb al·lusions explícites que comprometen línies d'actuació (UJI) o fins i tot pressupostos (UMH) fins a plans puntuals amb referències implícites però acompanyats de propostes de seguiment que no han tingut continuïtat (UA).

Al marge dels plans d'estudi i dels marcs d'actuació institucional ja analitzats, cal examinar les línies de treball desenvolupades per altres unitats i organismes universitaris vinculats a la responsabilitat social, la cooperació al desenvolupament i la igualtat. La Taula 3 sistematitza la informació disponible sobre això a la Universitat Miguel Hernández, la Universitat d'Alacant, la Universitat Jaume I, la Universitat de València i la Universitat Politècnica de València. Seguint el mateix procediment aplicat als apartats anteriors, s'indica per a cada institució el nivell de referència identificat respecte als descriptors de la meta 4.7.

Figura 7. Marcs dactuació institucional en relació amb la meta 4.7

Estratègia EnDavant EPD 2025-2030 Cooperació Valenciana/ GVA Marc autonòmic més complet: tots els descriptors de la 4.7 presents. Àrea específica d'ECG amb projectes, avaluació i sistema de seguiment prevists.	Explícita
Estratègia d'EPD en àmbit formal 2017-2021 Cooperació Valenciana/GVA Trajectòria de política pública d'ECG des del 2017, no només des del 2025. La Comissió Interdepartamental – pont amb Educació – mai va ser operativa.	Explícita
V Pla Director de la Cooperació Valenciana Cooperació Valenciana / GVA Cap. 7 Integrament dedicat a ECG amb indicadors verificables. Únic marc autonòmic amb sistema operatiu de seguiment i avaluació publicat.	Explícita
UJI - Pla RSU 2023-2026 Universitat Jaume I OE7: educació transformadora per a la sostenibilitat. Indicadors: % guies ODS, % PDI format. Referències explícites a marcs UNESCO i UE de EDSCG. Marc universitari més desenvolupat.	Explícita
UV - Pla Director Sostenibilitat (RODERIC) Universitat de València Sostenibilitat i cooperació al desenvolupament com a eix, indicadors de TFG i compra responsable. Sense referència explícita a la meta 4.7 ni a EDSCG.	Implícit
UMH - Dossier de bones pràctiques / pressupost ODS Universitat Miguel Hernández Única institució que cita "meta 4.7" explícitament com a finalitat pressupostària. Voluntariat ambiental com a acció concreta (3.000 € pressupostats).	Explícita
UPV - Memoria de sostenibilidad Universitat Politècnica de València Únic document de seguiment del corpus. Top 200 mundial a ODS (THE Rankings). Programes GLOCAL i Pràctiques Solidàries actius. Sense referència directa a meta 4.7.	Implícit
UA - Pla Estratègic 2022-2024 + Unitat RSU Universitat d'Alacant Igualtat, diversitat i sostenibilitat amb indicadors. Pla tancat el 2024. Sense pla successor identificat a data de revisió. Discontinuïtat en el compromís.	Implícit
Llei 18/2017 - Cooperació i Desenvolupament Sostenible Conselleria de Serveis Socials / GVA Art.1.2.q): "Impuls de la consciència de la ciutadania global en la societat valenciana"(D5) Orientada als ODS (D1). Sense mandat sobre EDSCG ni vinculació amb el sistema educatiu.	Implícit

Font: Elaboració pròpia a partir de l'anàlisi documental

Taula 3. Altres organismes/institucions implicades en l'activitat acadèmica i del coneixement.

Cos	Dades d'interès	Nivell de referència
Universitat Miguel Hernández d'Elx (Unitat de responsabilitat social)	No hi ha un marc estratègic, sinó línies de treball.	Sense referències
Universitat d'Alacant	Es va establir un pla amb accions en igualtat, diversitat i sostenibilitat que va tancar el 2024	Parcial
Universitat de Jaume I	Entre les línies d'acció i els objectius s'estableix oferir una educació de qualitat i avançar cap a una educació transformadora per a la sostenibilitat.	Implícit
Universitat de València (Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació)	Destaca entre les competències generals que els estudiants adquirisquen compromís ètic amb els drets humans i amb la sostenibilitat, així com educació per a ciutadania intercultural. Es destaquen algunes matèries com a Drets Humans, Educació per a la Sostenibilitat o Pedagogia Intercultural.	Parcial
Universitat de València	El Pla Director de Sostenibilitat desenvolupa, a la seva Acció 33, la cooperació al desenvolupament sostenible mitjançant la formació d'estudiants procedents de països en vies de desenvolupament i la promoció de la cultura del desenvolupament sostenible i el comerç just, i incorpora indicadors de desenvolupament sobre TFG/TFM i tesis relacionats amb la sostenibilitat i sobre campanyes de consum responsable. El seu enfocament se centra en la dimensió ambiental i de cooperació, sense abordar substantivament altres descriptors de la meta com els drets humans, la igualtat de gènere o la cultura de pau.	Implícit
Universitat Politècnica de València	Entre les línies de treball es destaca la funció d'"organització ciutadana", el foment de la participació social. Situada com una de les universitats compromeses amb els ODS, segons el rànquing Times Higher Education. Situada entre les 200 primeres a nivell mundial, ocupant el lloc 127.	Implícit

Font: Elaboració pròpia a partir de les fonts consultades.

L'anàlisi de la Taula 3 evidencia una heterogeneïtat notable en el tractament de la meta 4.7 entre les universitats públiques valencianes no analitzades prèviament. La Universitat Miguel Hernández i la Universitat Jaume I es limiten a línies de treball genèriques, sense concreció curricular, mentre que el pla de la Universitat d'Alacant en igualtat, diversitat i sostenibilitat va finalitzar el 2024 sense continuïtat. Destaca la Universitat de València, que incorpora el compromís amb els drets humans, la sostenibilitat i la ciutadania intercultural en matèries específiques de la seua Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació, com també la Universitat Politècnica de València, situada entre les 200 primeres del món al rànquing THE en matèria d'ODS. En l'ambit institucional, cal afegir el Pla Director de Sostenibilitat de la Universitat de València, que aborda la cooperació al desenvolupament sostenible i el consum responsable mitjançant accions i indicadors concrets, si bé circumscrit a la dimensió ambiental i de cooperació, sense incorporar indicadors relatius a la igualtat de gènere, els drets humans o la cultura de pau. En cap cas, però, no es fa servir la terminologia pròpia de la meta 4.7 o de l'Educació per a la Ciutadania Global, cosa que suggereix que la seua incorporació depèn de l'existència d'unitats estables de responsabilitat social o cooperació al desenvolupament. Un altre element destacable és que les Unitats de Cooperació Universitària es vinculen amb entitats especialitzades a EpCG i participen en la formació del professorat universitari a través dels plans de formació i innovació docent. Tanmateix, hi ha el desafiament de definir sistemes de reconeixement d'aquesta col·laboració amb la finalitat que sigui sostenible en el temps (Moviment 4.7, 2022, p. 63).

"Un altre element destacable és que les Unitats de Cooperació Universitària es vinculen amb entitats especialitzades a EpCG i participen en la formació del professorat universitari a través dels plans de formació i innovació docent."

6.Avanços, percepció de l'èxit en l'avenç i reptes de la 4.7 a la Comunitat Valenciana

L'educació per a la ciutadania global proporciona una perspectiva centrada precisament a desenvolupar una societat compromesa activament amb aconseguir un món més equitatiu i sostenible, que promoga el respecte per la dignitat, la diversitat i els drets humans, respecte el medi ambient i fomente el consum responsable (Nacions Unides, 2025). D'aquesta manera, el seguiment suposa en si mateix una font d'informació valuosa per avaluar el grau de compromís i acció cap a aquest èxit que redunda en la construcció de societats més justes, sostenibles i equitatives.

Des d'aquest enfocament, aquest capítol aborda la lectura i interpretació dels resultats d'aquest estudi des dels diferents àmbits d'actuació en els quals es treballa la *EpCG en la Comunitat Valenciana, amb l'ànim de fomentar el debat i diàleg multiactor que permet desenvolupar de manera participativa la construcció col·lectiva de coneixement, atés que aquest treball constitueix un document dinàmic que ha integrat processos de consulta i ajustos al llarg de la vida d'aquest, per a així adaptar-se tant als processos estratègics dels diversos agents participants com als canvis significatius del context extern. En aquest sentit, es delimiten els àmbits d'actuació des dels diferents nivells de governança i la seua territorialització, visibilitzant el paper dels agents implicats per a l'elaboració final del pla d'acció que es presenta en l'últim apartat d'aquest estudi.

6.1. Nivells d'actuació mundial o internacional

L'educació per a la ciutadania mundial s'impulsa mitjançant diverses iniciatives i estratègies a escala global, incloent-hi la col·laboració entre la UNESCO i altres organitzacions del tercer sector. L'EpCG cerca empoderar l'alumnat perquè assumisquen rols actius i enfronten els reptes globals, convertint-se en contribuents actius en pro d'un món més pacífic, tolerant, inclusiu i segur. De fet, suposa una de les respostes de la UNESCO al repte d'aconseguir un món en pau i basat en un desenvolupament sostenible, ja que mitjançant la seua tasca, posa a disposició dels educands de totes les edats els mitjans per reflexionar sobre aquests desafiaments mundials, tant localment com globalment, i perquè es tornen contribuents, en assumir una actitud proactiva.

Igualment, l'EpCG és un dels àmbits estratègics del Programa d'Educació de la UNESCO que treu profit del treball dut a terme per aquesta organització als àmbits de la pau i els drets humans.

Té com a objectiu inculcar als educands els valors, actituds i comportaments que constitueixen la base d'una ciutadania mundial responsable: creativitat, innovació i compromís a favor de la pau, els drets humans i el desenvolupament sostenible (2026b).

La meta 4.7 vincula explícitament l'educació a l'agenda de desenvolupament sostenible en general i inclou l'enfocament transformador de l'educació en relació amb altres objectius de desenvolupament sostenible. En concret, aquesta fita crida que s'integren certs temes clau en els continguts curriculars, les pràctiques d'ensenyament i l'avaluació, i que se'ls done més importància a la planificació de polítiques, fins i tot si aquests objectius representen un desafiament en termes de seguiment. L'indicador global per al seguiment d'aquesta fita analitza a quina mesura l'educació per a la ciutadania mundial, l'educació per al desenvolupament sostenible i la igualtat de gènere s'incorporen a les polítiques nacionals d'educació, als continguts dels plans d'estudi, a la formació de docents i a l'avaluació de l'alumnat. L'indicador global reflecteix el fet que la comunitat internacional ha reconegut la importància del seguiment del contingut de l'educació. Això és positiu, ja que havia d'encoratjar els països a reflexionar sobre el que s'ensenya a les aules, i com s'ensenya, en comptes de tenir en compte només el nombre d'estudiants matriculats, o que acaben, un cicle educatiu. Ara bé, inicialment no quedava clar com s'havia de recopilar i comunicar aquesta informació a nivell nacional i mundial (UNESCO, 2016).

El mecanisme proposat actualment per al seguiment del progrés cap a la meta 4.7 és l'autoseguiment pels Estats Membres de la UNESCO en relació amb l'aplicació de la Recomanació de 1974 sobre "Educació per a la Comprensió, la Cooperació i la Pau Internacionals i l'Educació relativa als Drets Humans i les Llibertats Fonamentals". En el passat, el valor del seguiment d'aquesta informació va ser soscavat per taxes de resposta baixes i per una qualitat de rendició d'informes

desigual, ja que les avaluacions que a la dècada de 2010 van servir de font per a dos indicadors temàtics complementaris que aspiraven a avaluar la comprensió dels estudiants no han tornat a ser adoptades pels països des de llavors (UNESCO, 2026b, p. 328). De fet, Hou (2022) demostra que la referència en la literatura existent sobre EpCG tendeix a centrar-se en documents i marcs curriculars, subestimant les experiències i percepcions de les persones involucrades en el procés d'ensenyament-aprenentatge. A més, els contextos nacionals on es van fer les investigacions comparatives sobre EpCG tenen un abast molt limitat, principalment a països desenvolupats d'Europa Occidental, Àsia Oriental o Amèrica del Nord. Aquesta tendència limita la possibilitat de descolonitzar i transformar la investigació en EpCG, la qual cosa es podria revertir amb la inclusió de perspectives i coneixements nous i diversos en futures investigacions sobre educació general comparada.

Així mateix, estudis previs com el treball d'Akkari i Maleq (2020) ja consideren alguns obstacles comuns per a la implementació de l'educació per a la ciutadania global identificats en els diferents contextos nacionals presentats, i reiteren com els diferents entorns requereixen dissenys i estratègies operatives diverses. En segon lloc, examinen per què l'EpCG ha esdevingut un concepte molt controvertit, subjecte a múltiples interpretacions i en què coexisteixen una àmplia gamma de concepcions i objectius. En tercer lloc, presenten consideracions per a la implementació de l'EpCG a les polítiques educatives i suggereixen operacionalitzar-la dins de tres camps diferents: (a) educació per al desenvolupament sostenible (EDS); (b) educació inter/multicultural; (c) educació per a la ciutadania. Així, argumenten que aquesta estratègia podria ajudar a vincular aquests camps i ampliar la comprensió dels estudiants sobre les interconnexions entre temes relacionats amb la ciutadania, la democràcia, la participació, la identitat, l'inter/multiculturalisme, els problemes globals i el desenvolupament sostenible.

Finalment, sintetitzen la seua investigació sobre l'EpCG i conclouen fent una crida a fer més investigacions comparatives i crítiques per qüestionar el suposat subjacent de l'EpCG sobre la universalitat dels paradigmes i cosmovisions occidentals, per abastar múltiples formes de concebre la ciutadania global.

En síntesi, es posa de manifest el repte de millorar la conceptualització, el mètode, l'accessibilitat i la sistematicitat de la informació per fer el seguiment de la meta. Per tot això, els informes nacionals han de ser complementats des d'un enfocament més sistemàtic i rigorós de totes les dimensions de la meta 4.7 (UNESCO, 2016).

> “es posa de manifest el repte de millorar la conceptualització, el mètode, l'accessibilitat i la sistematicitat de la informació per fer el seguiment de la meta.”

6.2. Nivells dactuació nacional

Les dimensions conceptuals de l'educació per a la ciutadania global identificades per la UNESCO (2016) –cognitives, socioemocionals i conductuals– s'aborden de diferents maneres als països europeus (Ancheta-Arrabal & Preckler, 2025) en el marc curricular. En el cas d'Espanya, la llei actual contempla l'EpCG en l'educació obligatòria que transcendeix i es trasllada a l'àmbit autonòmic en el cas de la Comunitat Valenciana, si bé com succeeix en el pla estatal, no hi ha paràmetres per a la mesura i avaluació de les dites dimensions mentre es tracten des d'enfocaments transversals i poc sistematitzats.

Atenent les dades presentades per Espanya als informes voluntaris, Taula 4, es pot observar que, a la manca de definició, s'afegeix el fet que la recopilació de la informació relativa als indicadors d'aquesta fita siga poc sistemàtica, cosa que dificulta elaborar la percepció de l'èxit al llarg del temps.

L'EpCG també s'alinea amb el VI Pla Director de la Cooperació Espanyola (2024–2027), l'Agenda 2030 i un compromís ferm amb la sostenibilitat, l'equitat de gènere, la diversitat i la justícia ecosocial. Aquesta estratègia representa un compromís institucional amb la construcció d'una ciutadania crítica, activa i globalment responsable. Aquesta qüestió no és fútil, ja que el marc de referència dels enfocaments associats a l'EpCG té una gran vinculació a la cooperació i al tercer sector respecte a l'existent amb la formació inicial del professorat (Moviment 4.7, 2023).

De la mateixa manera, l'actual Estratègia de Desenvolupament Sostenible (EDS) (Ministeri de Drets Socials, Consum i Agenda 2030, 2026) defineix els ODS i els seus objectius amb un caràcter universal, integral, ambiciós, centrats en les persones, interrelacionats i equilibrats en les tres dimensions del desenvolupament sostenible: econòmica, social i ambiental; de manera que cada un dels reptes país i els ODS

Taula 4: Valors d'Espanya als indicadors de la 4.7 entre 2016-2023 (%):

Indicadors Objectiu 4.7	**2016**	**2020**	**2023**
Grau d'integració de l'educació per a la ciutadania mundial i l'educació per al desenvolupament sostenible als plans d'estudi.	-	90,89	-
Grau d'integració de l'educació per a la ciutadania mundial i l'educació per al desenvolupament sostenible a les polítiques educatives nacionals.	-	100	-
Grau en què l'educació per a la ciutadania mundial i l'educació per al desenvolupament sostenible s'integren a l'avaluació dels estudiants.	60	100	-
Grau d'integració de l'educació per a la ciutadania mundial i l'educació per al desenvolupament sostenible a la formació docent.	-	95	-
Puntuació a l'ecologització de l'educació en matèria de medi ambient i sostenibilitat, canvi climàtic i biodiversitat (%).	-	-	55,3

Elaboració pròpia a partir de SDG UN Database (2026).

que els sustenten són interdependents i complementaris, conformen un marc integral que orienta les polítiques i accions en els diversos nivells local, nacional i internacional, de manera que "les metes globals abordades a l'EDS presenten desafiaments interrelacionats, l'èxit dels quals depén de gestionar aquestes interconnexions de manera efectiva" (íbid. p. 25). Entre les metes identificades en aquesta Estratègia de Desenvolupament Sostenible 2030 (aprovada el 2021) amb major nombre d'interconnexions, se n'ha prioritzat el tractament per l'alt potencial multiplicador que generen en les actuacions públiques alineades amb elles, destacant com a part de la contribució multiactor el paper de les universitats en l'àmbit de l'acadèmia i del coneixement. Adolescència (CEPIA) a l'àmbit de la infància i la joventut.

Aquest òrgan col·legiat de caràcter consultiu, adscrit al Ministeri de Joventut i Infància, constitueix un espai permanent de diàleg entre l'Administració General de l'Estat i els nens, les nenes i els adolescents, d'acord amb el dret de participació reconegut a la Convenció sobre els Drets de l'Infant. Per tal de garantir la integració efectiva de la perspectiva de la infància i l'adolescència a l'EDS, es va desenvolupar un procés participatiu presentant al CEPIA el document de treball d'actualització i va desenvolupar una sessió específica de treball on els seus integrants van analitzar els principals eixos estratègics i van formular propostes de millora. Aquest procés va permetre recollir les prioritats, les preocupacions i les expectatives de la infància i l'adolescència en relació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i les polítiques públiques associades. Les contribucions del CEPIA han estat incorporades com a input rellevant en la definició dels àmbits prioritaris d'actuació de l'Estratègia, cosa que reforça la seua coherència amb els principis d'equitat intergeneracional, participació ciutadana i enfocament de drets que orienten el desenvolupament sostenible (Ministeri de Drets Socials, Consum i Agenda 2065, 2025).

Si bé entre les prioritats identificades per consolidar l'Estratègia de Desenvolupament Sostenible actual d'Espanya (2024-2027) s'identifiquen els Drets, la igualtat i la ciutadania activa (íbid p. 282), la veritat és que no s'han desenvolupat indicadors concrets per a la revisió d'aquesta estratègia. Això suposa realment una oportunitat perduda per sistematitzar una estratègia de seguiment d'aquesta meta en el nivell autonòmic que permeta assolir el seu propi objectiu de "combinar l'anàlisi quantitativa, basada en indicadors oficials, amb l'avaluació qualitativa del grau d'execució de les mesures previstes per l'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes i les entitats locals" (Ministeri de Drets Socials, Consum i Agenda. 2030, 2026, p. 279).

"Si bé entre les prioritats identificades per consolidar l'actual Estratègia de Desenvolupament Sostenible d'Espanya (2024-2027) s'identifiquen els Drets, la igualtat i la ciutadania activa (íbid p. 282), la veritat és que no s'han desenvolupat indicadors concrets per a la revisió d'aquesta estratègia."

6.3. Nivells dactuació local

Com s'ha posat de manifest en apartats anteriors, la manca de consens en el seguiment i la sistematització dels resultats de la meta 4.7 suposa un condicionant actual per a qualsevol actor governamental, ja que no hi ha un acord universal i homologat sobre els resultats exactes que s'han d'assolir en relació amb la meta 4.7 (King, 2017). Ara bé, les estructures governamentals de caràcter supramunicipal, com les comunitats autònomes, les diputacions o organismes com les federacions de municipis i províncies, resulten agents clau per a donar suport als municipis tant en la consecució dels objectius de l'Agenda 2030 (Govern d'Espanya, 2026), com en el seguiment del seu compliment. Les seues competències en àrees rellevants o la seua capacitat per aportar recursos i desenvolupar mecanismes de col·laboració i coordinació i interlocució amb òrgans centralitzats de presa de decisions són essencials per a harmonitzar estratègies, programes i plans multiescalars orientats a l'avanç efectiu i a la contribució a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a escala local. En el cas de les comunitats autònomes, els governs regionals traslladen els ODS al seu territori a través de l'aprovació d'estratègies, plans i programes, amb una competència variada, adaptada al territori, i que inclou la planificació i l'ordenació territorial, la sostenibilitat ecològica o social (Ministeri de Drets Socials, Consum i Agenda 2030, 2027, p. 267).

En el cas de la Comunitat Valenciana, l'avenç d'aquesta meta en el terreny normatiu s'ha pogut constatar en aquest estudi, però la percepció de l'assoliment per determinar l'abast en els diferents àmbits constitueix un repte pendent en què reforçar el diàleg multiactor es converteix en un imperatiu, tant per establir indicadors respecte d'això des del marc estatal, traslladables com a escala referencial a implementar de forma consolidada en l'àmbit autonòmic, com s'ha assenyalat a l'apartat anterior, com per monitorar, informar i divulgar de manera sistemàtica els avanços per part dels governs regionals o municipals. No cal dir que aquest no és un desafiament que només es presenta a les institucions regionals, sinó que el tractament de les evidències d'aquesta meta generalment s'aborda de manera poc sistemàtica i integrada al conjunt de les seues dimensions (Opazo et al., 2020).

Quant a això, tant la integració curricular de la meta 4.7 com els continguts en l'educació formal i no formal del sistema educatiu de la Comunitat Valenciana han estat constatats de manera àmplia des de les primeres etapes educatives fins als nivells superiors de formació, però el seguiment i l'avaluació d'aquesta implementació només es contempla en aquests darrers des d'alguns dels marcs d'actuació de les universitats públiques de la Comunitat Valenciana.

Es pot observar que a l'etapa d'Educació Infantil es posa de manifest la voluntat del compromís amb l'Educació per a la Ciutadania Global i que cal atendre de manera progressiva. S'estableixen unes pautes orientades a l'exercici d'una ciutadania democràtica, respecte i estima per la diversitat lingüística i cultural, com també la seua vinculació amb els ODS, centrats en la salut i el benestar, la igualtat de gènere, la reducció de les desigualtats, la producció i el consum responsable o la pau i la justícia. Un cop endinsats a l'etapa d'Educació Primària, s'aprecia una progressió clara al llarg dels tres cicles a l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural, encara que s'integra d'una manera més profunda i explícita la meta 4.7. Amb un enfocament més transversal, s'articula al llarg dels tres cicles sense distinció a Educació en Valors Cívics i Ètics, Educació Física, Música i Dansa o Matemàtiques. Es produeix d'igual manera a l'etapa d'Educació Secundària que marca una clara diferenciació entre els tres cicles de Biologia i Geologia i de manera més generalitzada en Educació en Valors Cívics i Ètics, Educació física, Educació

plàstica i visual o Geografia i Història. En qualsevol cas, és important posar el focus en les primeres etapes educatives com l'Escola Infantil, entenent que cal mirar cap a les arrels del sistema educatiu, la primera etapa que acull la infància i el valor i el poder d'aquest col·lectiu com a agent de canvi davant la necessitat d'EpCG (Castro, 2021).

Pel que fa a la formació del professorat i els professionals de l'educació que poden implementar programes o estratègies per treballar les àrees temàtiques d'aquesta meta, hi ha un compromís més ferm i sostingut en el temps a l'educació superior i, en concret, a les universitats amb la definició d'objectius concrets i fins i tot la definició d'indicadors estratègics per fer-ne el seguiment en aquest sentit. Tot i això, cal repensar la formació del professorat d'aquesta etapa educativa des de les claus de l'EpCG, a través de metodologies actives que promoguen un aprenentatge significatiu i funcional, que partisca de les experiències de l'alumnat i dels seus interessos (Chaparro, 2016). Pel que fa a això, el treball territorial que ha seguit a l'aprovació de la LOMLOE hauria d'oferir una oportunitat per incorporar l'EpCG a les línies prioritàries de formació docent permanent dels pròxims anys (Moviment 4.7, 2023, p. 48).

Finalment, convé valorar el paper del tercer sector i de la ciutadania pel que fa a aquesta meta, a través de l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, ja que constitueix un motor clau en l'impuls de projectes i accions que s'han desenvolupat en el marc de les estratègies i convocatòries celebrades en la darrera dècada a la Comunitat Valenciana, específicament vinculades a l'EpCG i al model de cooperació descentralitzada que li atorga. Igualment, succeeix a les universitats públiques valencianes, com a referents determinants en la gestió acadèmica i del coneixement, ja que els plans i línies estratègiques desenvolupats s'inscriuen en el marc de la cooperació. Tot això evidencia una necessitat que es converteix en un desafiament crucial per a la consecució de la meta 4.7 pel que fa a la governança i la gestió dels recursos, com és l'aliança del sector de l'educació i la cooperació al desenvolupament per complementar actuacions i aprofitar les sinergies existents.

"convé posar en valor el paper del tercer sector i de la ciutadania pel que fa a aquesta meta, a través de l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, ja que constitueix un motor clau en l'impuls de projectes i accions(...) Igualment succeeix a les universitats públiques valencianes, com a referents determinants en la gestió acadèmica i del coneixement"

7.Recomanacions per a un pla d'acció regional

7.1. Administracions públiques (GVA en Cooperació/ Educació/ Universitats)

Un dels reptes identificats és la necessitat d'un detall més gran en les directrius per preparar informes nacionals i un sistema de seguiment més sistemàtic per obtenir dades comparables en els diferents nivells de governança: mundial, regional, nacional i local.

Respecte d'això, convé que les administracions públiques de la Comunitat Valenciana donen continuïtat al seu paper com a titulars d'obligacions, i com a part del diàleg multiactor cap a la construcció i adopció d'indicadors estatals per avaluar aquesta meta, a ser implementats en els diferents territoris de l'Estat espanyol, a fi de possibilitar un seguiment sistemàtic rigorós que permeta fer-ne avaluacions contextualitzades i per abordar-los.

De la mateixa manera, és imperatiu l'anomenat diàleg multiactor entre els diferents agents implicats en el context autonòmic perquè les actuacions desenvolupades s'integren i es complementen, aprofitant tant el saber especialitzat, l'experiència i les competències complementàries, com les sinergies existents entre Conselleries i Direccions d'educació,

cooperació al desenvolupament i universitats cap a la construcció d'una actuació sistemàtica, coordinada i integrada que aborde les diferents dimensions de la meta 4.7. Potenciar des de les administracions públiques les aliances estratègiques entre una multiplicitat d'actors que tenen capacitat d'acció harmonitzada (ONGD, comunitats educatives, sindicats, moviments socials, FAMPES) i influència en l'ecosistema educatiu valencià, és una altra bona pràctica que ja s'encamina des d'espais com el Grup Territorial de la CME, entre d'altres, i meta 4.7 en múltiples dimensions, que incloguen les polítiques públiques vinculades tant a l'àmbit de la cooperació com a l'educatiu.

En aquest sentit, resulta un repte fonamental proposar respostes, des d'un treball en xarxa i objectius compartits, per cobrir la manca d'informació relativa al seguiment d'aquesta meta, com també l'exercici de transparència i accessibilitat per part de les administracions públiques. Aquest suposa el primer pas per poder realitzar autoavaluacions de l'aplicació de polítiques educatives o d'una altra índole, que siguen prou objectives i integrades a propòsit dels indicadors que aquesta meta comprén.

7.2. Tercer sector

Es recomana a les entitats especialitzades a EpCG de l'àmbit de la cooperació, participar en la formació del professorat universitari i no universitari. A la Comunitat Valenciana les entitats del tercer sector han desenvolupat una tasca sòlida que ha generat recursos i experiències molt significatives sobre això vegeu Rubik, 2026 i altres iniciatives conjuntes del grup EpD de la CVONGD) per la qual cosa la transferència d'aquest coneixement ha de ser també en sentit bidireccional amb les entitats acadèmiques i de gestió del coneixement que treballen la responsabilitat social (Pelajar, et al., 2022). Incloure iniciatives formatives puntuals als cursos oferts per CEFIRE i impulsades des de la Coordinadora Valenciana d'ONGD pot ser un primer pas per establir un full de ruta comú i programes consolidats de transferència de coneixements des d'organitzacions no governamentals dedicades a l'EpCG.

Consolidar el treball d'incidència i l'enfortiment de la xarxa des d'una agenda comuna amb sindicats educatius aliats per posicionar l'EpCG als Plans d'Educació Pública, alhora que facilitar condicions per a l'accés efectiu de les ONGD al sistema educatiu públic en la promoció activa de l'EpCG a què fa referència la Meta 4.7, és una altra recomanació clau a partir de l'estudi. La perspectiva sindical i el treball col·laboratiu en xarxa convergeixen per enfortir una educació crítica, transformadora i compromesa amb la promoció dels drets socials i laborals (Solá & Marichal, 2025).

En aquest sentit, eels sindicats són uns agents estratègics en la canalització de propostes més consolidades i sistemàtiques que fomenten l'accés d'ofertes formatives als programes de formació permanent del professorat (CEFIRE). Els itineraris formatius podrien incloure's de manera transversal i coordinada, com un procés dinamitzat per la CVONGD, a través de l'establiment de convenis per garantir l'articulació i la sistematització de continguts sobre els ODS i, específicament, la Meta 4.7 a dissenyar per agrupacions d'ONGD dedicades a escala tècnica i contínua en la implementació de continguts formatius sobre EpC.

En el cas de les universitats i centres d'educació superior, una possible via formativa és a través dels plans de formació i innovació docent, tal com succeeix amb diversos projectes com el SAME a la Universitat de València (UV, 2026), en estreta col·laboració amb la Campanya Mundial per l'Educació a la Comunitat Valenciana.

7.3. Comunitats educatives (Formals i No formals)

Per a la resta del professorat, més enllà de la formació inicial cal que les oportunitats de formació i actualització docent contemplen propostes que tracten de manera específica la capacitació pedagògica per poder educar la ciutadania amb plena consciència des d'aquesta perspectiva global. Més enllà, independentment de les agendes polítiques i els seus discursos, es tracta d'adoptar un enfocament pedagògic que ensenye als estudiants a sentir-se part d'una comunitat planetària i a actuar per fer possible un món més just i pacífic.

Finalment, des de l'esfera multiactor, de les comunitats educatives, cal recalcar tant el caràcter de titulars de drets, com la responsabilitat social dels seus agents, pel que fa al dret a l'educació en general (CME, 2023) i amb l'EpCG, ja que els marcs normatius i curriculars permeten les actuacions en aquesta línia, la qual cosa suposa una oportunitat de canvi per a la ciutadania.

Per això, promoure la formació tant del professorat universitari i no universitari a EpCG, com dels AFAS en centres educatius (CME, 2025), a fi de remarcar la importància del rol participatiu del seu alumnat com a agents de canvi i capacitar-lo de manera crítica en les competències imprescindibles per a promoure una ciutadania conscient, activa i mobilitzada pel desenvolupament sostenible. Aquest enfocament afavoreix un procés d'educació-aprenentatge integral, per reforçar el compromís de l'alumnat en la posada en pràctica, a través de l'exercici dels drets i deures, de la ciutadania.

En el cas del professorat universitari, aquestes competències han d'estar vinculades a assignatures concretes i les Unitats de Cooperació Universitària com a aliades en aquest procés, facilitant la detecció de necessitats, l'organització, l'assessoria en introducció de continguts vinculats a l'EpCG i els ODS, i el seguiment de les accions (Moviment 4.7, 2023-4. pp. 43-45).

"de les comunitats educatives, cal recalcar tant el caràcter de titulars de drets, com la responsabilitat social dels seus agents, pel que fa al dret a l'educació"

Referències

Ancheta-Arrabal, A. i Preckler Galguera, M. (2025). Educació per a la ciutadania global cap al nou espai educatiu europeu. Social Sciences, 14(2), 73. https://doi.org/10.3390/socsci14020073

Ancheta-Arrabal, A. (2023). Restablir el dret humà a l'educació per restituir els drets. A Comissió dels Drets Humans de l'Estat de Mèxic. Diàlegs en Drets Humans (pp. 15-30). https://instituto.codhem.org.mx/2024/12/20/educacion/

Akkari, A. i Maleq, K. (2020) Repensar l'educació per a la ciutadania global: una perspectiva crítica. Educació per a la ciutadania global: perspectives crítiques i internacionals, pàg. 205-217, DOI: 10.1007/978-3-030-44617-8_15

Bosio, E. (2021). Els futurs de l'educació superior: cap a un currículum universitari basat en valors? Global Citizenship Foundation, 7 de juny. https://www.globalcitizenshipfoundation.org/ed/towards-a-values-based-university-curriculum/

BRIDGE 47. (2021). Indicadors. La necessitat i els reptes del seguiment de la implementació de l'objectiu 4.7 dels ODS. https://acortar.link/Indicators_Bridge47

Bugallo-Rodríguez, Á., i Naya-Riveiro, M. C. (2018). Educació per a la Ciutadania Global (ECG): Comprendre l'internacional a través del local. Revista Lusofona d'Educació, 41, 139-151. https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=34958006010

Castro, A. (2021). La participació dels xiquets i xiquetes en el marc de l'educació infantil: algunes coordenades per a la seua pràctica efectiva, Revista de l'IICE, 49, 43-58. https://revistascientificas.filo.uba.ar/index.php/iice/article/view/10447

Chaparro, A. (2016). Formant ciutadans globals. Possibilitats, dificultats i reptes a una aula d'educació infantil. A García, C.R., Arroyo, A. i Andreu, B. (Eds.) Desconstruir l'alteritat des de la didàctica de les ciències socials: educar per a una ciutadania global, Universitat de Las Palmas, Associació Universitària del Professorat de Didàctica de les Ciències Socials, (515-523).

CME. (2023). CME/Campanya Mundial per a l'Educació. Espanya. http://cme-espana.org/
CME. (2025). Dret a l'educació. Guia educativa per a professorat i família.

DECRET 193/2025, de 12 de desembre, del Consell, de la convivència al sistema educatiu de la Comunitat Valenciana. https://dogv.gva.es/ca/eli/ca-vc/d/2025/12/12/193/dof/spa/html

DECRET 75/2023, de 19 de maig, del Consell de regulació dels concerts educatius a la Comunitat Valenciana. https://dogv.gva.es/datos/2023/05/24/pdf/2023_5575.pdf

DECRET 114/2025, de 29 de juliol, del Consell, pel qual s'estableixen els currículums dels cicles formatius de grau mitjà i de grau superior de Formació Professional, en aplicació de la Llei orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la formació professional. https://dogv.gva.es/ca/eli/ca-vc/d/2025/07/29/114/dof/spa/html

Entrecultures. (2023). Educació per a la ciutadania global: Propostes i recursos.

Generalitat Valenciana. (2017a). Llei 15/2017, del 10 de novembre, de polítiques integrals de joventut. Diari Oficial de la Generalitat Valenciana, 8173. https://www.boe.es/eli/es-vc/l/2017/11/10/15/con

Generalitat Valenciana. (2018). Llei 26/2018, del 21 de desembre, de drets i garanties de la infància i l'adolescència. Diari Oficial de la Generalitat Valenciana, 8450. https://dogv.gva.es/es/eli/es-vc/l/2018/12/21/26

Generalitat Valenciana. (2022a). Decret 106/2022, de 5 d'agost, del Consell, d'ordenació i currículum d'educació primària. Diari Oficial de la Generalitat Valenciana, 9405. https://dogv.gva.es/va/resultat-dogv?signatura=2022/7573

Generalitat Valenciana. (2022b). Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum d'educació secundària obligatòria. Diari Oficial de la Generalitat Valenciana, 9405. https://dogv.gva.es/va/resultat-dogv?signatura=2022/7574

Generalitat Valenciana, Diputació de València i Coordinadora Valenciana ONGD (2026). Rubik. https://rubik.cvongd.org/recursos#

Govern d´Espanya. (2020). Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació. Butlletí Oficial de l'Estat, 340, de 30 de desembre de 2020. https://www.boe.es/eli/es/lo/2020/12/29/3

Goren, H. i Yemini, M. (2017). La bretxa en l'educació per a la ciutadania global: Percepcions dels professors sobre la relació entre l'educació per a la ciutadania global i l'estatus socioeconòmic dels estudiants. Teaching and Teacher Education 67: 9–22. https://doi.org/10.1016/j.tate.2017.05.009.

Hou, Y. (2020) Educació comparada per a la ciutadania global: una anàlisi crítica de la literatura. Beijing International Review of Education, 2 (4), pàg. 537-552. https://doi.org/10.1163/25902539-02040008

King, K. (2017). Perduts en la traducció? El repte de traduir l'objectiu i les fites de l'educació global en indicadors globals. Compareu amb: A Journal of Comparative and International Education, 47(6), 801–817. https://doi.org/10.1080/03057925.2017.13392

LLEI 1/2024, del 27 de juny, de la Generalitat, per la qual es regula la llibertat educativa. https://www.boe.es/buscar/pdf/2024/BOE-A-2024-16511-consolidado.pdf

Taula, M. (2019). "L'Educació per a la Ciutadania Global: Una aposta per la Democràcia." Revista internacional d'educació per a la justícia social (RIEJS), 8(1), 15-26. http://dx.doi.org/10.15366/riejs2019.8.1.001

Milošević, D., i Maksimović, J. (2020). Metodologia de la recerca comparativa en educació: paper i importància. Revista Internacional de Recerca Cognitiva en Ciència, Enginyeria i Educació (IJCRSEE), 8(3), 155-162. https://doi.org/10.23947/2334-8496-2020-8-3-155-162

Ministeri de Drets Socials, Consum i Agenda 2030 (2026). Estratègia de Desenvolupament Sostenible 2030 (revisada). https://www.dsca.gob.es/sites/default/files/derechos-sociales/AGENDA_2030_EDSR.pdf

Moviment 4.7. (2023). Ser i Saber: Perfil del docent per al Desenvolupament Sostenible i la Ciutadania Global. [Document de treball intern].

Entrecultures. (2023). Educació per a la ciutadania global: Propostes i recursos. %ADa-mundial-per-un-món-m%C3%A1s-just-i-equitatiu

Moviment 4.7. (2025a). Què és el Moviment 4.7? Recuperat el 18 de març de 2026, de https://4punto7.org/

Moviment 4.7. (2025b). Aterrem amb els nostres materials a més de 100 centres educatius. Recuperat el 18 de març de 2026, de https://4punto7.org/aterrizamos-con-nuestros-materiales-en-mas-de-100-centros-educativos/

Moviment 4.7. (2025c). Llancem la campanya «En Ruta 4 punt 7». Recuperat el 18 de març de 2026, de https://4punto7.org/lanzamos-la-campana-en-ruta-4-punto-7/

Nacions Unides. (2015). Transformar el nostre món: l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible (A/RES/70/1). https://undocs.org/es/A/RES/70/1

Nacions Unides. (2023). Resolució 42 C/40. Projecte de text revisat de la Recomanació sobre l'Educació per a la Comprensió, la Cooperació i la Pau Internacional i l'Educació relativa als Drets Humans i les Llibertats Fonamentals (1974). https://acortar.link/Resolucion_42C40

Nacions Unides. (2025). Educació per a la ciutadania mundial per un món més just i equitatiu. https://www.un.org/ca/impacto-acad%C3%A9mico/educaci%C3%B3n-para-la-ciudadan%C3%ADa-mundial-per-un-mundo-m%C3%A1s-justo-y-equitativo

Opas, H., Castell, J., & Carreño, Á. (2020). Els desafiaments de la meta 4.7 de l'agenda 2030: Una anàlisi d'evidències des d'UNESDOC. Professorat, Revista de Currículum i Formació del Professorat, 24(3), Article 3.https://doi.org/10.30827/profesorado.v24i3.15402

Ordre ESD/4066/2008, de 3 de novembre, per la qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau superior corresponent al títol de tècnic superior en educació infantil. https://www.boe.es/eli/es/o/2008/11/03/esd4066

ORDRE 9/2023, de 28 de març, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es modifica parcialment l'Ordre 26/2016, de 13 de juny, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula el programa de reutilització, reposició i renovació de llibres de text i material curricular als centres públics i privats concertats de la Comunitat Valenciana, i es determinen les bases reguladores de les subvencions destinades a centres docents privats concertats i centres docents de titularitat de corporacions locals. https://dogv.gva.es/datos/2023/03/31/pdf/2023_3388.pdf

Solà, E. & Marichal, M. (2025). Diagnòstic sobre l'Educació Transformadora en relació amb l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible. Fundació Pau i Solidaritat PV. http://pauisolidaritat.pv.ccoo.es

Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO). (2015). Educació per a la ciutadania global: temes i objectius d'aprenentatge. http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002329/232993e.pdf

UNESCO. (2016). Educació 2030: Declaració d'Incheon i Marc d'Acció per a la Implementació de l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible 4: Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge permanent per a tothom. París: UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656

UNESCO. (2022). Global Citizenship and Peace Education. https://www.unesco.org/en/global-citizenship-peace-educationUNESCO. (2026a). El que cal saber sobre leducació per a la ciutadania mundial. https://www.unesco.org/es/global-citizenship-peace-education/need-know?hub=87862

UNESCO. (2026b). Informe de seguiment de l'educació mundial 2026: Accés i equitat: compte enrere fins al 2030. UNESCO. https://doi.org/10.54676/JLKL3223

Universitat de València, UV (2026). Projecte SAME. https://www.uv.es/uvweb/departamento-educacion-comparada-historia-educacion/ca/proyecto-same/proyecto-same/proyecto-same-actual-1286466967717.html

APÈNDIX 1

Fonts consultades

1. Diaris oficials autonòmics

Diari Oficial de la Generalitat Valenciana (DOGV) – Cerca de legislació: https://dogv.gva.es/es/cerca-de-legislacio Diari Oficial de la Generalitat Valenciana (DOGV) – Legislació per matèries: https://dogv.gva.es/es/legislacio-per-materies Butlletí Oficial de les Corts Valencianes (BOCV): https://www.cortsvalencianes.es/es/consulta_boc Boletín Oficial de la Provincia de Alicante (BOP Alicante): http://sede.diputacionalicante.es/es/consultes-bop/ Butlletí Oficial de la Província de Castelló (BOP Castelló): https://bop.dipcas.es/PortalBOP/boletin.do?idioma=es Butlletí Oficial de la Província de València (BOP València): http://bop.dival.es/bop/drvisapi.dll Portal de Transparència de la Generalitat Valenciana (GVA Oberta): https://g.

2. Universitats públiques de la Comunitat Valenciana

Direcció General d'Universitats: https://ceice.gva.es/es/web/universidad/
Universitat d'Alacant (UA): https://www.ua.es/
Universitat Jaume I de Castelló (UJI): https://www.uji.es/
Universitat Miguel Hernández d'Elx (UMH): https://www.umh.es/
Universitat Politècnica de València (UPV): http://www.upv.es/
Universitat de València (UV): https://www.uv.es/

3. Organismes oficials dependents del govern autonòmic

Generalitat Valenciana – Estructura del gobierno valenciano: https://www.gva.es/es/web/generalitat/inici Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació (CEICE): https://ceice.gva.es/va/ Educació i Formació Professional: https://ceice.gva.es/ca/web/educacion Vicepresidència Primera i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge: https://habitatge.gva.es/es/ Ocupació i Formació: https://ceice.gva.es/ca/web/empleo-y-formacion Treball: https://ceice.gva.es/ca/web/dg-trabajo Universitats: https://ceice.gva.es/ca/web/universidad Ciència i Investigació: https://ceice.gva.es/ca/web/ciencia Cultura i Patrimoni cultural: https://ceice.gva.es/ca/web/cons-cultura Institut Valencià de la Joventut (IVAJ): https://ivaj.gva.es/va/ Direcció General de Família, Infància, Adolescència i Repte Demogràfic: https://serviciossociales.gva.es

Instrument elaborat ad hoc per l'equip de recerca

ANNEX 2
Qüestionari

Dissenyat per a l'anàlisi documental de l'estudi sobr els avanços, percepció de l'èxit i reptes de la meta 4.7 a la CV.

Disseny del qüestionari ad hoc per a l'anàlisi documental

1. A quin indicador fa referència?
□ Integració als plans d'estudi
□ Formació del professorat
□ Contingut de l'educació
□ Marcs d'actuació

2. WEB REVISADA
Escriviu la vostra resposta:

3. ENLLAÇ WEB
Escriviu la vostra resposta:

4. DATA REVISIÓ
Escriviu la vostra resposta:

5. TIPUS DE DOCUMENT QUE S'ANALITZA
Escriviu la vostra resposta:

6. És un document de seguiment?
□ Sí
□ No

7. ENLLAÇ DOCUMENT Escriviu la vostra resposta:

8. CITA DEL DOCUMENT ON ES VEU REFLECTADA. NÚM. PÀGINA
Escriviu la vostra resposta:

9. OBSERVACIONS TÈCNIQUES
Escriviu la vostra resposta:

10. ANÀLISI DE CONTINGUTS
Escriviu la vostra resposta:

Estudi sobre els avanços, la percepció de l'èxit i els reptes de la meta 4.7 a la Comunitat Valenciana.

Finances

GENERALITAT VALENCIANA

cooperació valenciana

Coordina

Ayuda en Acción